T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

FEN BILIMLERI ENSTITÜSÜ

KAYMA DALGA HIZI VE BASİTLEŞTİRİLMİŞ PROSEDÜRE BAĞLI KARŞILAŞTIRMALI OLARAK SIVILAŞMA DİRENÇ DEĞERLENDİRMESİ

Onur UYAR

Danışman

Yrd.Doç.Dr. Osman UYANIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

JEOFİZİK MÜHENDİSLİĞİ ANABİLİMDALI

ISPARTA – 2006

İÇİNDEKİLER

S	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
1.GİRİŞ	1
2.SIVILAŞMA	6
2.1.Sıvılaşmanın Neden Olduğu Deformasyon Durumları Ve Yapılara Etkileri.	7
2.1.1. Taşıma Gücünün Kaybı	7
2.1.2.Akma Göçmeleri	8
2.1.3.Yanal Yayılma	9
2.1.4. Yerin Salınımı	9
2.1.5. Kum Fışkırmaları	10
3. SIVILAŞMA POTANSİYELİ ANALİZ YÖNTEMLERİ	11
3.1.Sıvılaşma oluşumu için kuramsal temeller	11
3.1.1.Deprem ivmesi	11
3.1.2.Birim Hacim Ağırlığı	12
3.1.3.Depremin Hakim Titreşim Periyodu	13
3.1.4.Toplam ve Efektif Düşey Gerilme	14
3.1.5.Gerilme Azaltma Katsayısı	15
3.1.6. Magnitüd Skala Faktörü	16
3.2.Standart Penetrasyon Teste(Spt-N)Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi	17
3.2.1. Standart Penetrasyon Deneyi	17
3.2.1.1.Standart Penetrasyon Deney Sonuçlarını Etkileyen Faktörler	20
3.2.2.Youd ve diğ.(2001)'e göre Standart Penetrasyon Teste Bağlı	
Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi	25
3.2.2.1.Tekrarlı Gerilme Oranı (CSR)	25
3.2.2.2 Tekrarlı Direnç Oranı (CRR)	26

3.3.Kayma Dalga Hızına Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi	29
3.3.1. Sismik Kayma Dalga Hız Belirleme Yöntemleri	29
3.3.2.Uyanık, (2002)'ye Göre Kayma Dalga Hızına Bağlı Potansiyel	
Sıvılaşma Analiz Yöntemi	31
3.3.2.1Kayma Gerilme Oranı (KGO)	31
3.3.2.2.Kayma Direnç Oranı	32
3.3.2.3.Efektif Düşey Gerilme İle Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı	33
3.4. Sıvılaşma Analizleri İçin Güvenlik Faktörü	34
4. ÇALIŞMA ALANI VE SAHA VERİLERİNİN ÖZELLİKLERİ	35
4.1.Çalışma Alanının Tanıtılması	35
4.2.İnceleme Alanının Jeolojisi	36
4.3. Tektonik Durum	37
4.3.1.Normal Faylar	38
4.3.2.Doğrultu Atımlı Faylar	38
4.3.3.Bindirmeler	38
4.4.Depremsellik	38
4.5.Jeoteknik Çalışmalar	39
5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇLAR	41
5.1.JeoteknikDeğerlendirme	41
5.2.Sıvılaşma Analiz Değerlendirmeleri	50
5.3.Sonuçlar	80
6.KAYNAKLAR	81
ÖZGEÇMİŞ	85
EKLER	86
EK-1	87
ЕК-2	88

ÖZET

KAYMA DALGA HIZI VE BASİTLEŞTİRİLMİŞ PROSEDÜRE BAĞLI KARŞILAŞTIRMALI OLARAK SIVILAŞMA DİRENÇ DEĞERLENDİRMESİ

Onur UYAR

Bu tez çalışmasında, öncelikle sıvılaşma davranışının mekanizması, sıvılaşmaya etki eden faktörler, sıvılaşmanın yol açtığı zemin yenilme durumları ve yapılar üzerindeki etkilerine özetle değinilerek sıvılaşma potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik Kayma dalga hızı (Vs) ve arazide elde edilen SPT (N) deney sonuçlarından yararlanan sıvılaşma tahkik yöntemleri açıklanmıştır. Veri olarak Bursa-İnegöl bölgesinde daha önceden yapılmış jeoteknik etüt raporunda yer alan Sismik Kırılma, Düşey Elektrik Sondaj ve Mekanik Sondaj çalışmalarından elde edilen veriler yeniden değerlendirilmiştir. Bu veriler ilişkilendirilerek jeoteknik kesitler oluşturulmuştur. Bu kesitlerden yeraltı su tablasının altında kalan zeminlerin bulunduğu tabakaların Vs_d ve SPT $(N_1)_{60}$ değerlerine bağlı sıvılaşma risk haritaları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler : Sıvılaşma, Kayma Gerilme Oranı, Kayma Dalga Hızı.

ABSTRACT

EVALUATING COMPARATIVE LIQUEFACTION RESISTANCE DEPEND ON SHEAR WAVE VELOCITY AND SIMPLIFIED PROCEDURES

Onur UYAR

In this thesis study primarily liquefaction mechanism, the factors which are effected the liquefaction, renawal condition of soil which are results of liquefaction and effects on the strecture were summarized. The whole data were evaluated according to liquefaction analyses which developed depend on Shear Wave Velocity (Vs) and standart penetration test ($SPT(N_1)_{60}$). The data which are needed for liquefaction analyses were collected from Bursa-inegöl region. The datas were reassessment which obtained seismic cross-sections, vertical electric sondings and mechanic drilling studies have made in Bursa-İnegöl region. These geotehenical sections were composed by making relations. Liquefaction was analysed by comparing the value Vs_c and SPT (N₁)₆₀ of the layers which are under the ground water table. According to the liquefaction potential maps of Inegol town, a large side has potential liquefaction risk.

Keywords : Liquefaction, Shear Stress Ratio, Shear Wave Velocity.

TEŞEKKÜR

Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı çerçevesinde hazırladığım bu tez çalışmasında başladığım günden bu yana her türlü özveriyi gösterip, daima yapıcı eleştirilerde bulunan, bilim dışındaki her türlü konuda yardım ve fikirlerini esirgemeyen değerli danışmanım Yrd.Doç.Dr. Osman Uyanık'a, bilgi ve tecrübeleriyle katkılarında dolayı ve aynı zamanda tez izleme jürisinde yer alan Prof..Dr. Ergün Türker ve Prof..Dr. Tevfik İsmailov'a, bu çalışmayı destekleyen Süleyman Demirel Üniversitesi bilimsel araştırma projeleri yönetim birimine (1238-YL-06), tez çalışmasında kullanılan verileri bana sağladıkları için İnegöl Belediyesine, yardımlarından dolayı T.Cem Destici, Olcay Çakmak ve emekleri geçen diğer tüm arkadaşlarıma, ayrıca ne kadar teşekkür etsem de borcumu ödeyemeceğim, maddi manevi desteklerini ömrü boyunca esirgemeyen en değerli varlığım canım annem Zübeyde Uyar, sevgili babam Resul Uyar ve diğer aile üyelerine teşekkür ederim.

Şekiller Dizini

Şekil 2.1.Sıvılaşma sonucu olarak taşıma gücü kaybına Marmara depreminden bir örnek	8
Şekil 2.2.Sıvılaşmanın yol açtığı akma türü kayma	8
Şekil 2.3.1998 Ceyhan–Misis depreminde sıvılaşma sonucu oluşmuş yanal yayılma	9
Şekil 2.4 Yerin salınımı sonucu oluşan sıvılaşma deformasyonu	10
Şekil 2.5 Ceyhan depremi kum-krater dizisi	10
Şekil3.1 Esteva'nın odak uzaklığına göre dünya için verdiği en büyük ivmeler	10
Şekil.3.2 Değişik magnitütlü depremlerin odak uzaklığına göre titreşim periyotları	13
Şekil 3.3.Farklı zeminler için derinliğe bağlı gerilme azaltma katsayıları	16
Şekil.3.4.Standart numune alma kaşığı	18
Şekil.3.5.Sismik kırılma dalgasının yayınım geometrisi	29
Şekil 3.6.Işının yeryüzüne geliş açısı ic'ın hesaplanması	30
Şekil 4.1.Yer bulduru haritası	35
Şekil.4.2.Çalışma alanı genel jeoloji haritası	36
Sekil 4.3.Türkiye deprem bölgeleri haritası	39
Şekil 5.1 Çalışma alanı y.a.s.s haritası	46
Şekil 5.2 Çalışma alanında elde edilen enine kayma dalga hızı(v_s) haritası	47
Şekil 5.3 Çalışma alanında elde edilen efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş	
enine kayma dalga hızı(v _{sc}) haritası	47
Şekil 5.4 Çalışma alanında elde edilen SPT-N ₃₀ haritası	48
Şekil 5.5 Çalışma alanında elde edilen düzeltilmiş SPT(N1)60 haritası	48
Şekil 5.6 Çalışma alanından elde edilen incelik içeriği(fc) haritası	49
Şekil5.7. a _{max} =0.2 göre kayma gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	61
Şekil 5.8 a _{max} =0.3 göre kayma gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	62
Şekil 5.9 a _{max} =0.4 göre kayma gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	62
Şekil 5.10 a _{max} =0.426 göre kayma gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	63
Şekil 5.11 a _{max} =0.2 göre tekrarlı gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	63

Şekiller Dizini

Şekil 5.12 a _{max} =0.3 göre tekrarlı gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	64
Şekil 5.13 a _{max} =0.4 göre tekrarlı gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	64
Şekil 5.14 a _{max} =0.426 göre tekrarlı gerilme oranı ile düzeltilmiş kayma dalga hızı	
arasındaki ilişki	65
Şekil 5.15 a _{max} =0.2 göre devir gerilme oranı ile düzeltilmiş spt-n değeri arasındaki	
devir direnç ilişkisi	65
Şekil.5.16 a _{max} =0.3 göre devir gerilme oranı ile düzeltilmiş spt-n değeri arasındaki	
devir direnç	66
Şekil 5.17 a _{max} =0.4 göre devir gerilme oranı ile düzeltilmiş spt-n değeri arasındaki	
devir direnç ilişkisi	66
Şekil.5.18 a _{max} =0.426 göre devir gerilme oranı ile düzeltilmiş spt-n değeri arasındaki	
devir direnç ilişkisi	67
Şekil 5.19 Youd,(2001)'e göre $a_{max}=0.2$ için standart penetrasyona testine bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	68
Şekil 5.20 Youd,(2001)'e göre a _{max} =0.3 için standart penetrasyona testine bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	68
Şekil 5.21 Youd,(2001)'e göre a _{max} =0.4 için standart penetrasyona testine bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	69
Şekil 5.22 Uyanık;(2002)'ye göre a _{max} =0.2 için kayma dalga hızına bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	70
Şekil 5.23 Uyanık;(2002)'ye göre a _{max} =0.3 için kayma dalga hızına bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	70
Şekil 5.24 Uyanık;(2002)'ye göre a _{max} =0.4 için kayma dalga hızına bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	71
Şekil5.25 Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun İnegöl Bölgesi sıvılaşma risk haritası	72
Şekil 5.26 Youd,(2001)'e göre a _{max} =0.426 için standart penetrasyona testine bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	73
Şekil 5.27 Uyanık;(2002)'ye göre a _{max} =0.426 için kayma dalga hızına bağlı	
sıvılaşma potansiyel haritası	74

Çizelgeler Dizini

G	e
NOT/	tn
Nu i	

4
1
8
1
3
1
7
1
3
6
3
1
7

1.GİRİŞ

Sıvılaşma potansiyelinin değerlendirilmesiyle ilgili bugüne kadar çok sayıda çalışma yapılmıştır. Mühendislik açısından ilk kez 1964 yılında Japonya'da meydana gelen Niigata depreminden sonra önem kazanmıştır. Zeminlerde değişik türde duraysızlıkların gelişmesine neden olan sıvılaşma direnç değerlendirmeleri için H.B Seed ve I.M Idriss, özellikle gevşek ve kumlu çökellerin bulunduğu ve yer altı suyu tablasının sığ olduğu ortamlarda kullanılan basit bir yöntem geliştirmiş ve bu yöntem dünyanın bir çok bölgesinde kullanılır hale gelmiştir.

Sıvılaşma çalışmaları ile ilgili literatürde birçok araştırma bulunmaktadır. Bunlardan kısaca bahsedecek olursak;

İlk olarak Seed ve Lee, (1966)'da gevşek doygun zemin tabakalarının sıvılaşma durumlarını tanımlamak için laboratuvar deneylerinden üç eksenli basınç deneyini geliştirmişlerdir. Bu yöntemle tekrarlı yüklemeye maruz kalan zemin numunesinin hangi periyotda sıvılaşma durumunun meydana gelecegi belirlenmektedir.

Yoshimi ve Oh-Oka, (1970)'de gevsek doygun kum zemin numunesinin sıvılaşma durumunu araştırmak için labaratuvar deneylerinden kesme deney yöntemini ortaya koymuşlardır. Bu yöntemde efektif düşey basınç yükünün sıfıra eşit olması ile oluşan sıvılaşma durumuna denk olan periyodik kayma gerilmesinin periyodu tespit edilmektedir.

Seed ve Idriss, (1971)'de zemin tabakalarında deprem etkisi ile oluşan kayma gerilmesinin belirlenmesinin gerekli olduğuna ve zemin tabakalarının sıvılaşma potansiyelini degerlendirmede kullanılan kayma gerilmesinin 0.65 oranında azaltılarak kullanılmasını önermektedirler. Bu yöntemde en büyük yatay yer ivmesinin tanımlandığı bir durum için basite indirgenmiş bir yaklaşımla analiz ve laboratuvarda periyodik gerilmelerin uygulandığı üç eksenli ve kesme deneyleri ile saptanan gözlemleri, sismik aktivitenin yüksek oldugu gevşek doygun kumlu zeminlerin potansiyel sıvılaşma analizlerinde kullanmışlardır.

Seed ve Idriss, (1979)'da depremde oluşan sismik yükler sonucunda periyodik gerilme oranlarına maruz kalan yüksek penetrasyon direncine sahip kum tabakalarının sıvılaşma potansiyelini değerlendirmede, söz konusu zemin tabakaları üzerinde yapılan basit kesme deney sonuçları kullanılarak, sıvılaşmaya neden olan periyodik gerilme oranlarına karşılık gelen SPT N değerleri arasında elde edlilen korelasyona dayanan bir yöntem kullanmışlardır. Bu korelasyonun alt sınırları birer eğri olup 6, 7.5, 8.25 magnetüdlü depremler için belirlenmiştir. Bu eğrilerin altında kalan bölüme düşen noktaların sıvılaşmadığı ancak üstünde kalan noktaların sıvılaştığını ifade etmektedir.

Dobry ve diğ.., (1981)'de sıvılaşmanın oluşabilmesi için kayma dalga hızlarını kullanarak sıvılaşma potansiyelini belirleyen gerekli başlangıç ivmesi yani eşik ivme kriterini belirlemişlerdir. Bu yöntem kayma dalga hızına, eşik ivmeye ve çesitli zemin derinlikleri için grafiklenmiştir. Bu grafikte verilen eğrilerin eşik kayma şekil değiştirme değeri 0.0001 alınmış olup kayma modül orani 0.8 kabulü yapılmıştır.

Ambraseys (1988)'de farklı deprem magnitüdleri için standart penetrasyon direnci (SPT) ve ortalama tekrarlı gerilme oranı (CSR)'nı ilişkilendirmiştir. Ancak bu ilişkinin geçerli olabilmesi için sıvılaşan zemin çatlaklarında magnitüdleri sırasıyla Mw $\ge$ 7,5 ve 6<Mw<7,5 depremleri boyunca, yatay temiz kum tabakalarının incelik içeriği (FC $\le$ 0,005) ve yalnız sığ çalışmaların arazi gözlemlerinden çıkartılmış efektif düşey gerilmenin ($\sigma'_{vo} \le$ 1,2 kg/cm²) ampirik kriter şartının sağlaması gerektiğini vurgulamıştır.

Tokimatsu ve Uchida, (1990)'da düzeltilmiş kayma dalga hızı ile tekrarlı gerilme oranı arasında sıvılaşma sınırı belirleyen bir ilişki belirlemişlerdir. Bu ilişki laboratuvarda periyodik yük 15, silt ve kil içerigi %10'dan az kumlarda periyodik üç eksenli test sonuçlarından bulunmuştur. Robertson ve diğ.., (1992)'de efektif düsey gerilmeye bağlı olarak düzeltilen dalga hızı ve tekrarlı gerilme oranı arasında sıvılaşma sınırını belirleyen bir ilişki ortaya koymuşlardır. Bu ilişki birçok bölgeden elde edilen farklı magnetüdlü depremler ve arazi verileri kullanılarak geliştirilmiştir. Farklı magnetüdlü depremleri düzeltmek için Seed, (1979) tarafından önerilen magnitüd skala faktörü kullanılmıştır.

Kayen ve diğ., (1992)'de kayma dalga hızlarını sismik penetrasyon testi ile ölçmüş ve efektif düşey gerilmeye göre düzeltmişlerdir. Geliştirilen ilişkinin verisi magnetüdü 7 olan Loma Prieta depremi esnasında farklı bölgelerdeki çalışmalardan elde edilen zeminin incelik içerigi %15-%57 arasında oluşturulmuştur.

Lodge, (1994)'de Kayen ve diğ., (1992)'nin çalıştığı bölgelerin yanısıra 1989 Loma Prieta depremi ile sarsılan diğer bölgeleri çalışmışlardır. Lodge çalıştığı bölgelerin tekrarlı gerilme oranlarını hesaplamış ve arazi deneylerinden SPT N değerini ölçmüstür. SPT N değerini efektif düşey gerilme ve enerji seviyesine göre düzeltmiştir. Ayrıca karşıt kuyu (Cross Hole) yöntemi ile kayma dalga hız ölçümleri yapmış ve efektif düşey gerilmeye göre kayma dalga hızını düzeltip tekrarlı gerilme oranı ile ilişkilendirerek sıvılaşma sınırını analitik olarak belirlemiştir.

Türker, (1996)'da Burdur bölgesi civarında yaptığı sismik kırılma çalışmaları ile Imai ve Yoshimura, (1975)'deki kayma dalga hızı ile SPT N arasındaki ilişkiyi ve Seed ve Idriss, (1971) sıvılaşma analizinin genel formatı kullanılarak kayma dalga hızına ve en büyük yatay yer ivmesine göre sıvılaşma sınırı belirlemiştir. Bu ilişkiyi belirlerken kayma dalga hızına bir düzeltme uygulamamıştır.

Andrus ve Stokoe, (1997)'de farklı depremlerin sarstığı birçok bölgede yerinde kayma dalga hız ölçümleri ve incelik içerikli Holosen yaşlı zeminler için sıvılaşma sınırı oluşturmuşlardır. Kayma dalga hızlarını efektif düşey gerilmeye göre düzeltmişlerdir. Bu araştırmacılar sıvılaşan zeminde en büyük SPT (N_1)₆₀ değerini 30 kabul ederek en büyük kayma dalga hızını incelik içeriğine göre 204-220 m/s arasında belirlemişlerdir. Sıvılaşma eğrisini belirlerken farklı magnetüdlü deprem verileri ortaya koymak için Youd ve diğ., (1997) tarafından geliştirilen magnitüd skala faktörünü kullanmışlardır.

Andrus ve Stokoe, (2000)'de 1997 verilerine yeni veriler ekleyerek magnetüdü 5.9-8.3 arasındaki depremleri Mw=7.5 göre düzeltip verinin incelik içeriklerine göre sıvılaşma sınır eğrisini kayma dalga hızı ve tekrarlı gerilme oranına bağlı olarak elde etmişlerdir.

Youd ve diğ., (2001)'de 21 araştırmacı ile birlikte sıvılaşma analizi için SPT N değerine bağlı tekrarlı direnç oranını hesaplamada ortak bir karara vararak bağıntı geliştirmişlerdir. Bu bağıntının farklı magnetüdlü depremlerde kullanılması için Idriss, (1995)'in magnetüd skala faktörünü revize ederek yeni bağıntı geliştirmişlerdir ve sıvılaşma eğrisini oluştururken bu bağıntıların kullanılmasını önermişlerdir.

Son olarak Uyanık, (2002) de ise kayma dalga hız ölçümleri ve deprem dalgasının hakim periyodu kullanılarak sıvılaşmayı oluşturan tekrarlı gerilme oranı tespit etmiş, bu oran ile H.B. Seed ve I.M. Idriss tarafından geliştirilen oran arasında iyi bir uyum olduğunu göstermiştir. Ayrıca R. Dobry tarafından önerilen tekrarlı kayma deformasyonu için, tekrarlı direnç oran değeri ile kayma dalga hızı arasında ampirik bir ilişkinin uygulanması sonucunda sıvılaşma direnç eğrileri elde etmiştir.

Bu tez kapsamında İnegöl belediyesinde yaptırılan imar planına esas jeoteknik etüt raporu içerisinde yer alan toplam 70 adet Sismik Kırılma, 35 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 50 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi kullanılmıştır. Ayrıca Laboratuar Deneyleri kapsamında Hidrometrik Analiz sonuçlarından faydalanılmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen veriler yeniden değerlendirilmiş ve bu verilerin yorumlanmasıyla elde edilen jeoteknik kesitler oluşturulmuştur. Daha sonra bu kesitlerden yeraltı su tablasının altındaki tabakaların Vs_c ve SPT (N₁)₆₀ değerlerine bağlı sıvılaşma analizleri farklı ivme değerleriyle kayma dalga hızına bağlı Uyanık, (2002) ve standart penetrasyon testine bağlı Youd v.d, (2001) yöntemleri kullanılarak karşılaştırmalı olarak yapılmıştır. Ayrıca Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analizi bu tez çalışmasında aynı magnitüt ve ivme değerleri kullanılarak kıyaslanmıştır. Sonuç olarak bölgenin farklı ivme değerlerinden hesaplanan sıvılaşma risk haritaları ortaya konmuştur.

2.SIVILAŞMA

Depremlerin yarattığı ani gerilim artışları suya doygun gevşek zeminlerde dayanımın yok olmasına neden olabilmektedir. Efektif düşey basıncın sıfır olduğu bu koşullar altında zemin, deprem öncesinde gösterdiği katı zemin davranışı yerine sıvı gibi davranarak suyla birlikte yüzeye doğru hareketlenerek yüzeyden fişkırmaya başlar. Zeminin dinamik yükler sonucunda ortaya koyduğu bu olaya sıvılaşma adı verilmektedir. Sıvılaşma, esas itibariyle kumlu zeminlerde oluşur. Eğer bu zeminler gevşek bir yapıya sahipse ve yer altı suyu ihtiva ediyorsa, deprem anında katı bir cisim yerine viskoz sıvı gibi davranır. Bir zemin elemanının sıvılaşabilmesinde; zeminin gevşekliği, zemin tanelerinin depozit şekli, taneler arasındaki çimentolanma miktarı ve drenaj sınırlaması gibi değişik faktörler etkilidir. Kumlu zeminlerde sıvılaşma gelişi güzel oluşmamaktadır. Bu işlemin olması, belli jeolojik ve hidrojeolojik çevre ile sınırlıdır. Yeraltısuyu seviyesinin yüksek olduğu ve jeolojik olarak yakın zamanda oluşmuş kumlu ve siltli depozitler; potansiyel olarak sıvılaşabilir alanları ihtiva etmektedir. Yani daha genç gevşek bir yapıya sahip yer altı su seviyesinin yüksek olduğu zeminler, sıvılaşma yönünden riskli zemin tiplerini oluşturmaktadır.

Plastik olmayan siltlerin laboratuarda ve arazide sıvılaştığı gözlenmiş ve ince taneli zeminlerin sıvılaşma duyarlılığını etkilemede sadece tane boyundan çok plastisite özelliklerinin önemli olduğu ortaya konmuştur(Ishihara, 1984; 1985). Kohezyonsuz ve plastik olmayan karakterdeki iri silt partikülleri tamamıyla sıvılaşmaya duyarlıdır(Ishihara, 1983). Daha ince siltlerin yassı veya levhamsı olanlarında sıvılaşmayı önlemeye yetecek kadar kohezyon vardır. Hassas killer sıvılaşan zeminlerdekine benzer birim deformasyon yumuşaması gösterseler de, kumlar kadar sıvılaşmaya karşı duyarlı değildir. Ancak Çin'de ve Japonya(Kobe) da yapılan gözlemler depremin neden olduğu sarsıntı sonucu ince taneli malzemelerin önemli düzeyde dayanımlarını yitirdiklerini göstermiştir(Wang, 1979). Bu tür zeminlerin özellikleri dört Çin ölçütü olarak aşağıda verilmiştir(Kramer, 1996 s385). 0.005 mm'den daha ince tane yüzdesi ≤%15 Likit limit, LL≤ %35 Doğal su içeriği≥0.9 LL Sıvılaşma indisi≤0.75

Gözenek basıncı sönümlenmesinin geçirimsiz katmanlarla engellenerek tamamıyla drenajsız şartlar oluştuğunda, çakıllı zeminlerde sıvılaşmaya duyarlı olabilmektedir(Kramer, 1996 s385). Sıvılaşma yönünden risk arz eden zeminler, Holosen'de (10000 yıldan daha az bir zaman içinde) oluşmuş delta, nehir yatağı, taşkın ovası depozitleri ile zayıf sıkıştırılmış dolguları içerir. Holosen'den önce depozit olmuş çok az zemin tipi, yakın zamanda oluşan depremlerde sıvılaşmıştır.

2.1. Sıvılaşmanın Neden Olduğu Deformasyon Durumları ve Yapılara Etkileri

Sıvılaşmanın zeminlerde neden olduğu yenilme türleri ve etkileri benzer olduğu için bunların ayırt edilmesi güç olabilmekle birlikte, oluşum mekanizmaları farklıdır.

2.1.1.Taşıma Gücünün Kaybı

Yapıları oluşturan temel biriminde zeminin sıvılaşarak dayanımı kaybetmesi, zemin içerisinde büyük çapta deformasyona neden olur. Oluşan bu deformasyonlar yapıların oturmasına veya yan yatmasına neden olabilmektedir. Bunun tersine gömülü tanklar ve kazıklı temeller zeminin sıvılaşması ve dayanımını kaybetmesi durumunda yüzeye doğru yükselebilirler.

Bu tip duraysızlıklar 1999 Marmara depreminde Adapazarı şehir merkezinde açık olarak görülmüştür. Bu il merkezindeki zeminin taşıma gücünün kaybı; dengeli yapılarda gömülmeye ve düzensiz yapılarda ise yan yatmaya neden olmuştur(Şekil 2.1).

Şekil 2.1.Sıvılaşma sonucu olarak taşıma gücü kaybına Marmara depreminden bir örnek

2.1.2.Akma Göçmeleri

Bu tür zemin hareketleri başlı başına sıvılaşmanın neden olduğu en etkili duraysızlıklardır. Genellikle çok geniş zemin kütleleri çok kısa sürede ve saatte onlarca kilometreye ulaşan hızla eğimli yüzeyler boyunca kara veya su altında hareket edebilirler(Şekil 2.2). Akma tamamen sıvılaşmış bir zeminde gelişebileceği gibi sıvılaşmış bir zemin üzerinde bulunan daha sert bir malzeye ait blokların hareket etmesiyle de meydana gelebilirler. Genelliklede eğimi 3⁰ den büyük yamaçlardaki suya doygun gevşek kum veya siltlerde oluşmaktadır.

Bu zemin hareketleri marmara depreminin etkilediği bölgede göl ve deniz kıyılarında oluşarak yapıların sulara sürüklenmesine ve can kayıplarına yol açmıştır.

Şekil 2.2. Sıvılaşmanın Yol Açtığı Akma Türü Kayma (Uyanık,2002)

2.1.3. Yanal Yayılma

Yanal yayılmalar alttaki bir tabakanın sıvılaşması sonucu yüzeyde sığ bloklar halinde ayrılarak yerçekimi kuvvetleri ve depremden kaynaklanan kuvvetlerin etkisi altında yanal yönde hareket etmesidir. Genellikle yataya yakın şevlere sahip zeminlerde oluşur ve nehir yatağı, göl gibi serbest yüzeye doğru gelişir(Şekil 2.3).

Yanal yayılmaların neden olduğu hasarlar ciddi sonuçlar yaratmaktadır. 1964 yılında Alaska depreminde yüzlerce köprü bu şekilde hasara uğramıştır. Yanal yayılmalar özellikle boru hatlarında yüksek tahribat yapmaktadır.

Şekil 2.3. 1998 Ceyhan depreminde sıvılaşma sonucu oluşmuş yanal yayılma

2.1.4.Yerin Salınımı

Bu salınım, şev eğiminin oldukça düşük ve yanal yönde yerdeğiştirmenin mümkün olduğu sıvılaşma oluşabilecek tabakalarda gözlemlenebilir. Mekanizması deprem salınımına bağlı olarak, sıvılaşabilir tabakadaki hareketten dolayı yüzeydeki zemin bloklarında da ileri geri hareketlenmeler şeklindedir. Blokların bu hareketi, dalgalarının hareketi gibi görünen yer salınımına neden olur. Bu salınımlar küçük ince çatlakların açılıp, kapanmasına neden olur ve genellikle temel zemininde oturmalar yaratır(Şekil 2.4). Zemindeki bu değişimler üstteki yapılarda, boru hatlarında ve zemin içinde gömülü diğer yapılarda ciddi hasarların oluşmasına neden olur.

Şekil 2.4 Yerin salınımı sonucu oluşan sıvılaşma deformasyonu

2.1.5.Kum Fışkırmaları

Kratercikler ve bacalı-kum volkanları şeklinde görülür. Sıvılaşmış kum yüzeye doğru baca şeklinde çıkarken yüzey malzemesini(genellikle toprak seviyesini) bir yana hareket ettirir ve zemin yüzeyinde kratercik şeklinde çukurluklar oluşturur(Şekil 2.5). Baca açıldıktan sonra zemin yüzeyinde 1-3m çapta ve 1-2 m derinlikte çukurlar gelişebilir.

Şekil 2.5. 1998 Ceyhan – Misis depremi kum-krater dizisi

3. SIVILAŞMA POTANSİYELİ ANALİZ YÖNTEMLERİ

3.1.Sıvılaşma Oluşumu İçin Kuramsal Temeller

Sıvılaşma potansiyel analiz yöntemlerini açıklamadan önce sıvılaşma oluşumu için her iki yöntemde ortak olan kuramsal temelleri açıklamak yararlı olacaktır.

3.1.1 Deprem İvmesi

Her iki sıvılaşma analizinde de en önemli parametredir. Bir deprem sırasında oluşan zemin titreşimleri, deprem odağından çevresel olarak yayılır. Buna bağlı olarak etkinlikleri zemin koşullarıda dikkate alınarak odaktan uzaklaştıkça azalacaktır. Magnitüd depremin büyüklüğü için geçerli bir ölçü olmakla birlikte, depreme dayanıklı yapıların projelendirilmesinde doğrudan doğruya kullanılamaz. Ancak sıvılaşma analizleri için deprem magnitüdü kullanılmaktadır. Bundan dolayı M magnitüdündeki bir depremin, R odak uzaklığındaki yeryüzünün bir noktasında yapacağı en büyük ivme değerini veren azalım ilişkilerine gerek duyulmaktadır. Depremle ilgili mühendislik hesaplarında yer ivmesinin öneminden dolayı bir çok araştırmacı yeryüzünün çesitli bölgeleri için azalım ilişkileri geliştirmişlerdir. Çünkü deprem sırasında yapıyı etkileyen yanal yükler bu ivmenin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Ivme Azalim Iliskileri	Referans	Açiklama	
a=2000e ^{0,8M} (R+20) ⁻²	Esteva&Rosenblueth,1963	Kaya	
A=1230e ^{0.8M} (R+25) ⁻²	Esteva(Gençoglu&Tabban,1975)	Orta siki zemin	
$a = 2000e^{0.8M}(R+25)^{-2}$	Esteva(Gençoglu&Tabban,1975)	Sert zemin	
a =1080e ^{0,5M} (R+25) ^{-1,32}	Esteva(Gençoglu&Tabban,1975)	Dolgu zemin	
$A = \frac{5}{\sqrt{T_0}} 10^{0.61M - P \log R + Q}$ $P = 1,66 + \frac{3.6}{R}; Q = 0,167 - \frac{1.83}{R}$	Kanai,1966	Zemin	
A=10 ^(-2,1+0,81M-0,027M²)	Gutenberg&Richter,1956	Kaya	
T_{θ} : Dalga Hakim Periyodu (s)	a :Yatay Yer Ivn	iesi (cm/s ²)	
R : Odak Uzakligi (km)	M : Magnitüd		

Çizelge 3.1 Çeşitli Araştırmacıların Azalım İlişkisi Bağıntılar(Uyanık,2002)

Çizelge 3.1'de bazı araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan azalım ilişkilerinin bağıntıları verilmiştir. Bunlardan Estava'nın orta sıkılıkta zeminler için azalım ilişkisi Şekil 3.1 çizilmiştir

Şekil 3.1.Esteva'nın Odak Uzaklığına Göre Dünya için Verdiği En Büyük İvmeler(Uyanık, 2002)

Tez çalışmasında veriler derlenirken 7.6 magnetüdlü bir deprem olması halinde sırasıyla 0.2-0.3-0.4 gallik ivme değerleri üretebileceği senaryoları üzerinde durulmuştur. Ayrıca Sönmez ve Gökçeoglu, (2005) daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analizinde 7.6 magnetüdlü deprem olması halinde 0.426g ivme değerini kullanmıştır. Bu tez çalışmasında da aynı magnitüt ve ivme değerleri kullanılarak kıyas yapılmıştır.

3.1.2 Birim Hacim Ağırlığı

Yer altı su tablası altındaki zeminlerden örnek alımı zordur. Dolayısıyla bu zeminlere ait birim hacim ağırlıklar standart penetrasyon deneyi ya da sismik hızlardan yararlanarak hesap edilebilinir. Sıvılaşma analizleri için birim hacim ağırlık çok hassas bir parametre değildir(Andrus ve Stokoe, 1997).

Tez çalışmasında birim hacim ağrırlık Tezcan vd.; 2004 tarafından tanımlanan aşağıdaki eşitlikten hesaplanmıştır.

$$\gamma_{\rm p} = \gamma_{\rm o} + 0.2 \ V_{\rm p}$$

Burada $V_p = P$ -dalga hızı(km/s)

 γ_{o} = Referans değeridir.

 $\begin{aligned} \gamma_{o} &= 1,6 \quad (temiz \; kum \; ve \; siltler \; için) \\ \gamma_{o} &= 1,7 \quad (sıkı \; kum \; ve \; çakıllar \; için) \\ \gamma_{o} &= 1,8 \quad kiltaşı, kireçtaşı, kongrolemeralar \; için) \\ \gamma_{o} &= 2,0 \quad (kumtaşı, \; tüf, şistler \; için) \end{aligned}$

3.1.3 Depremin Hakim Titreşim Periyodu

Özellikle Kayma Dalga hızına bağlı potansiyel sıvılaşma analizlerinde depremin hakim titreşim periyodu önemli bir parametredir. Uyanık(2002)'de depremin episantır bölgesi 40km kabul ederek farklı magnetüdlere ait hakim periyotları Seed ve diğ.,(1969) çizelgesinden belirleyerek tablo halinde sunmuştur(Çizelge 3.2.)

Şekil.3.2 Değişik Magnitütlü depremlerin Odak Uzaklığına Göre Hakim Titreşim Periyotları (Seed ve diğ.,1969)

Μ	7.7	7.6	7.5	7.4	7.3	7.0	6.9	6.6	6.5	6.2	6.1	6.0	5.9
T(s)	0.379	0.364	0.350	0.348	0.347	0.307	0.302	0.285	0.280	0.264	0.256	0.253	0.250

Çizelge3.2.Farklı Magnitüdlü Depremler İçin Hakim Titreşim Periyotları (Uyanık,2002)

3.1.4 Toplam ve Efektif Düşey Gerilme

Toplam (σ_v) ve efektif düşey gerilme (σ_v ') hesabında gerekli olan yeraltısuyunun derinliği, tabakaların kalınlıkları ve birim hacim ağırlıklarıdır. Bu parametreler sismik kırılma yöntemi ile belirlenen sismik hızlar, düşey elektrik sondaj ve mekanik sondaj yada numune çukuru verilerinin tamamından faydalanarak yorumlanmış jeoteknik kesitlerden (Ek-2) hesap edilmiştir.

Arazi tekniklerinin uygulandığı homojen izotrop tek bir tabaka için zemin yüzeyinden *z* derinliğinde oluşan toplam düşey gerilme

$$\sigma_v = \gamma . z$$

bağıntısı ile ifade edilir. Burada γ : birim hacim ağırlık z: tabaka derinliğidir. Kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma analizinde ise z derinliğinde oluşan toplam düşey gerilme

$$\sigma_{vs} = 2.45 \ \gamma T. V_s \ (kPa)$$

olarak ifade edilmiştir(Uyanık, 2002). Burada;

V_s: Kayma dalga hızı (m/s)

T : Deprem dalgasının hakim periyodudur

İncelenen z derinliğindeki tabakanın içindeki su basıncı ise

$$u = z - z_w$$
)($\gamma_{sa} - \gamma_w$)

ifade edilir. Burada;

z : Araștırma derinliği, (m)

- z_w : Yeraltı su seviyesinin derinliği, (m)
- γ_{sa} : Yeraltı su seviyesinin altındaki birim hacim ağırlık (gr/cm³)
- γ_w : Suyun birim hacim ağırlığı (1 gr/cm³)

Arazi tekniklerinin uygulandığı her derinlik için efektif düşey gerilme ise

$$\sigma'_{V} = \sigma_{V} - u$$

bağıntısından elde edilir. Sismik basınç ve kayma dalga hızları yardımıyla yapılan kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma analizinde ise efektif düşey gerilme

$$\sigma'_{vs} = 2.45 \,\gamma.T.V_s - 9.81(z - z_{\omega})(\gamma_{sa} - \gamma_w) \ (kPa)$$

şeklinde ifade edilmiştir(Uyanık, 2002).

3.1.5.Gerilme Azaltma Katsayısı (r_d)

Deprem anındaki zeminin kayma gerilmelerini değerlendirmek için Seed ve Idriss, 1971'de bir hesaplama yöntemi geliştirmişlerdir. Z derinliğinde bir zeminin üzerindeki kısmı rijit olarak davranırsa bu derinlikteki en büyük kayma gerilmesi $(\tau_{max})_r$ olacaktır. Öyle ise z derinliğindeki gerçek kayma gerilmesi $(\tau_{max})_g$ yerin tepki analizi ile belirlendiği için $(\tau_{max})_r$ 'den daha az olacaktır. Bu yüzden

$$(\tau_{max})_g = r_d (\tau_{max})_r$$

uygulanmaktadır. Burada r_d gerilme azaltma katsayısıdır ve 1 den küçüktür. Seed ve Idriss,(1971)'de önerilen farklı zeminler için derinliğe bağlı gerilme azaltma katsayıları verilmiştir.(Şekil 3.3.)

Şekil 3.3. Farklı Zeminler için Derinliğe Bağlı Gerilme Azaltma Katsayıları (Uyanık, 2002'den alınmıştır).

Bu tez çalışmasında Standart penetrasyon (SPT-N)' e bağlı sıvılaşma analizinde Youd vd.,(2001) önerdiği Golesorkhi,(1989)'un birçok eğrilerin ortalamasından hazırlamış olduğu gerilme azaltma bağıntısı, Kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma analizinde ise Uyanık, (2002)'nin kullandığı (Liao ve Whitman, 1986; Robertson ve Wride, 1997)'nın bağıntısı kullanılmıştır. Bu bağıntılar yöntemler kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir

3.1.6. Magnitüd Skala Faktörü

Seed ve Idriss, 1971'de önerdikleri sıvılaşma yöntemini geliştirmek amacıyla Seed ve Idriss, 1982'de sıvılaşmanın yüzey etkilerinin olduğu yada olmadığı birkaç bölgede standart penetrasyon darbe sayılarını ölçmüşlerdir. Aynı yerlerde 7.5 magnetütlü depremleride kaydetmişlerdir. Buradan aynı araştırmacılar 7.5'dan farklı magnetütlü depremler için 7.5 magnetüdlü depremlerin sıvılaşma eğrisine uygun skala faktörünü önermişlerdir.

Tez çalışmasında Standart penetrasyon (SPT-N)' e bağlı sıvılaşma analizinde Youd vd., 2001 önerdiği Idriss,(1995)'in belirlediği bağıntının yenilenmesiyle oluşan magnetüt skala faktörü bağıntısı, Kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma analizinde ise Uyanık, 2002 'nin kullandığı Youd.ve diğ.,1997'de önerilen magnetüt skala faktörü bağıntısı kullanılmıştır. Bu bağıntılar yöntemler kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir

3.2.Standart Penetrasyon Teste (Spt-N) Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi

Youd ve diğ., (2001)'de 21 araştırmacı ile birlikte sıvılaşma analizi için SPT-N değerine bağlı tekrarlı direnç oranını hesaplamada ortak bir karara vararak bağıntı geliştirmişlerdir. Standart penetrasyon test (SPT-N) ile elde edilen sıvılaşma analiz yöntemlerinde SPT'nin N değerine göre ilişkiler geliştirilmiştir. Bu ilişkiler geliştirilirken SPT uygulamalarını kullanmak ve veri sayısını çoğaltmak amacıyla herhangi bir N değeri standart (N₁)₆₀ değerine dönüştürme gereksinimi duyulmuştur. Bunun nedeni SPT uygulamalarındaki farklı enerji seviyelerinden dolayıdır.

3.2.1.Standart Penetrasyon Deneyi

İlk defa 1927 yılında ABD'de Raymond Concrete Piling Firması tarafından kullanılan ve çapı 60-100 mm arasında değişen sondaj kuyularında uygulanabilen Standart Penetrasyon Deneyi, dikkatli yapıldığı takdirde zeminin fiziksel ve mekanik özellikleri hakkında faydalı ve ucuz ampirik bilgiler sağlamaktadır. Esas olarak kumlu zeminlerde kullanılan bu deney, yumuşak killerden zayıf kayalara kadar değişik malzemelerde farklı amaçlar için uygulanabilmektedir.

Standart penetrasyon deneyi (SPT). arazide en sık kullanılan penetrasyon deney metotlarından biridir. Yüzeysel ve derin temellerin taşıma güçlerinin tahmin

edilmesinde dünyanın birçok ülkesinde yaygın bir metot olarak kullanılmaktadır. Temel avantajı tüm zemin tiplerinde ve zayıf kayalarda uygulanabilirliği ve zemin yada kayanın sınıflandırılabileceği numunelerin elde edilmesidir. Temel dezavantajı ise, deney yönteminin dünyanın farklı kısımlarında farklı şekilde uygulanmasıdır.

Şeki.3.4. Standart numune alma kaşığı (ASTM D 1587, 1992)

Standart penetrasyon deneyinde, boyutları Şekil 3.4. ve Çizelge 3.3.de görülen, ince cidarlı numune alma kaşığı sondaj kuyusunun tabanına, 760 mm yükseklikten serbest düşen 63.5 kg ağırlığında bir tokmak tarafından çakılır. Numune alıcının ilk 15 cm'lik penetrasyonu, örselenmeden dolayı, dikkate alınmadan, sonraki 30 cm penetrasyonu için gerekli darbe sayısı (N₃₀) kaydedilir. Sondaj kuyusu stabil değilse, muhafaza borusunun kullanılması gereklidir. Sondaj kuyusunun çapı 63.5 mm ve 150 mm arasında olmalıdır.

3 0		,		, ,
Dis can	inç	2	3	5
Đủy çup	mm	50.8	76.2	127
Cidar kalınlığı	inç	0.049	0,065	0,120
crow manage	mm	1.24	1,65	3,05
Tüp uzunluğu	inç	36	36	54
	mm	0.91	0.91	1.45

Çizelge 3.3. Standart numune alma kaşıklarının boyutları (ASTM D 1587,1992)

Standart penetrasyon deneyinden, sığ temellerin taşıma gücü ve oturmalarının belirlenmesi, kayma mukavemetinin belirlenmesi, silt ve kumların sıvılaşma potansiyelinin tahmin edilmesi, granüler zeminlerin sıkılıklarının ve içsel sürtünme açılarının değerlendirilmesinde yararlanılmaktadır(Schultze ve Melzer, 1965; Terzaghi ve Peck, 1967; Muromachi vd., 1974; Youd ve Idriss, 2001). Kovacs ve Salomone, (1982) Amerika Birleşik Devletlerinde, rutin temel dizaynlarının %80-90'ında SPT-N değerlerinin kullanıldığını ifade etmişlerdir. Kumlu ve çakıllı zeminlerin hakim olduğu Japonya'da bu oranın daha da yüksek olduğu bilinmektedir.

Dünyanın farklı bölgelerinde böylesine yaygın olarak kullanılan standart penetrasyon deneyi aşağıdaki avantajlara sahiptir.

1. Standart penetrasyon deneyi, sıkılık, zemin yapısı, gerilme-deformasyon özellikleri ve ortalama efektif gerilme gibi etkileri yansıtan bir arazi deneyidir.

2. Ekipman nispeten basit ve sağlamdır.

3. Araştırmanın bir parçası olarak, genellikle örselenmiş bir zemin numunesi alınarak tane boyutu karakteristiklerinin belirlenmesine imkan verir.

4. Standart penetrasyon deneyi yumuşak zayıf kayalardan ince taneli zeminlerden oluşan yumuşak tabakalara kadar çoğu zemin tipinde uygulanabilmektedir.

5. Uzun yıllardan beri kullanılmaktadır ve zemin parametreleri ile ilgili çok sayıda kullanışlı bağıntı geliştirilmiştir.

SPT tüm dünyada zeminlerin çeşitli mühendislik özelliklerinin belirlenmesinde yaygın olarak kullanılan ve tatminkar sonuçlar elde edilen bir yöntem olmasına rağmen, bazı dezavantajlarıda vardır.

1. Killerde, efektif gerilme düzeltmesi oldukça güvenilmezdir.

2. Zemin direncinin derinlik boyunca değişimi sürekli olarak gözlenemez. Nispeten sıkı tabakalar arasında bulunan ince, zayıf tabakalar atlanabilir.

3. Kullanılan alet ve prosedür tam olarak standartlaştırılamamıştır. Farklı ülkelerde ve aynı ülke içerisinde dahi kullanılan deney aleti ve prosedüründeki oldukça büyük farklılıklar nedeniyle ölçülen dirençlerde önemli bir değişkenlik bulunmaktadır. Bu yüzden, standart penetrasyon deneyine dayanan dizayn ilişkileri kurulurken bu farklılıkların anlaşılması ve düzeltilmesi önemlidir.

4.Yaygın kullanımı ve basit prosedürüne rağmen, standart penetrasyon deney sonuçları numune alımı, sondaj, ekipman ve operatör karakteristiklerinden büyük ölçüde etkilenir.

3.2.1.1. Standart Penetrasyon Deney Sonuçlarını Etkileyen Faktörler

Terzaghi ve Peck (1948)' e göre su altındaki gevşek-çok ince veya siltli kumlar için, zeminin düşük permeabilitesi ve yükün dinamik olarak uygulanması nedeniyle penetrasyon deneyleri sırasında zeminde pozitif boşluk suyu basıncı gelişebilir. Bu pozitif boşluk suyu basınçları, numune alma kaşığının penetrasyonuna karşı koyan zeminin kayma mukavemetini azaltır. Bu nedenle, yeraltı su seviyesi altındaki gevşek zeminlerde standart penetrasyon değerleri azalır. Diğer taraftan, su altındaki sıkı-çok ince veya siltli kumlar için penetrasyon testi negatif boşluk suyu basıncı oluşturabilir ve böylece penetrasyon değeri artar. Bu etki nedeniyle, standart penetrasyon darbe sayısı N₃₀, 15 den büyük olduğunda, sıkı-çok ince veya siltli kumlarda aşağıdaki düzeltmeyi önermişlerdir(Sanglerat, 1982).

$$N_{30}^{!}=15+1/2(N_{30}-15)$$

Burada,

N₃₀ : Düzeltilmiş darbe sayısı

N¹₃₀: Ölçülen darbe sayısı

Standart penetrasyon deneyi, ölçümün yapıldığı derinlikteki efektif gerilmelerden etkilenmektedir. Penetrasyon direnci, zemin yapısı ve sıkılığı aynı olmasına rağmen derinlikle artmaktadır. Bu nedenle, eğer farklı derinliklerdeki zemin karakteristikleri karşılaştırılıyorsa, ölçülen penetrasyon dirençlerinin efektif gerilmelere bağlı olarak düzeltilmesi gereklidir. Bu amaçla penetrasyon dirençleri 1 kg/cm² veya ton/ft² efektif geostatik basınç için düzeltilmektedir.

20

 $N_1 = C_N * N$

Burada,

- N_1 : Düzeltilmiş standart penetrasyon direnci
- N : Ölçülen standart penetrasyon direnci
- C_N : Efektif düşey gerilmeye bağlı düzeltme katsayıları

(Çeşitli araştırmacıların, standart penetrasyon darbe sayılarının düzeltilmesi için önerdikleri C_N düzeltme katsayıları Çizelge 3.4 de verilmiştir).

Fakat literatürde penetrasyon direncinin sadece düşey efektif gerilmeden değil, yatay efektif gerilmeden yada yanal zemin basıncından da etkilendiği belirtilmektedir. Zolkov ve Weismann, (1965) ve Schmertmann, (1970) standart penetrasyon deneyinin yorumlanmasında konsolidasyon oranının ve yanal gerilmenin önemini vurgulamışlardır. Bu durum Marcuson ve Bieganousky, (1977) tarafından da doğrulanmıştır. Marcuson ve Bieganousky, (1977) aşırı konsolidasyon oranının artmasıyla penetrasyon direncinin de arttığını ifade etmiştir (Broms ve Flodin, 1988).

Araştırmacı	Düzeltme Faktörü	σ'_{v} Birimi
Skempton, 1986	$C_{N} = \left[3\sigma_{v}^{'}/(1+2K_{o})\right]^{1/2}$	kgf/cm ²
Liao ve Whitman, 1986	$C_N = 1/\sqrt{\sigma_v}$	kgf/cm ²
Takimatsu ve Yoshimi, 1983	$C_N = 1.7/(0.7 + \sigma_v)$	kgf/cm ²
Seed ve Idriss, 1982	$C_N = 2.2/(1.2 + \sigma_v)$	kgf/cm ²
Seed, 1976	$C_{N} = 1 - 1.25 \log_{10} \sigma_{v}$	kgf/cm ²
Peck ve diğ, 1974	$C_{N} = 0.77 \log_{10} (20/\sigma_{v})$	kgf/cm ²
Teng, 1964	$C_N = 3.515 / (\sigma_v + 0.703)$	kgf/cm ²

Çizelge 3.4.Çeşitli araştırmacılar tarafından önerilen düzeltme faktörleri (Uyanık, 2002'den alınmıştır.)

Standart penetrasyon deneyinde, 76 cm den düşen 63.5 kg ağırlığındaki tokmak, bir kinetik enerji üretmekte ve bu kinetik enerji darbe sırasında numune alıcının zemine girişi için gerekli enerjiye dönüşmektedir. Standart penetrasyon darbe sayıların etkileyen önemli faktörlerden bir tanesi de, bu enerjinin tijlere

aktarılabilen kısmıdır. Çünki, deney sırasında çeşitli nedenlerden dolayı bu enerjinin bir kısmı kaybolmaktadır. Bu nedenler:

- 1- Tokmağın düşürülme metodu, (otomatik serbest düşüşlü, kedi başı-halatlı)
- 2- Tokmak ve örs tipi,
- 3- Tij uzunluğu, olarak sıralanabilir.

Çeşitli araştırmacılar, belirtilen bu nedenlerin, SPT sonuçlarını ne kadar etkileyebildiğini belirlemek için çalışmalar yapmışlardır. Aşağıda, konuyla ilgili yapılan çalışmaların bir kısmı verilmiştir.

ASTM D1586-84 de Standart penetrasyon deneyi için, halat-makaralı, yan otomatik veya otomatik tokmak düşürme yöntemleri kullanılabileceği belirtilmiştir (ASTM D1586-84, 1992). Kullanılan sistem ne olursa olsun tokmağın düşüşü sırasındaki sürtünmeden dolayı enerji kayıpları meydana gelmekte ve hiçbir tokmak düşürme yönteminde teorik serbest düşüş enerjisine ulaşılamamaktadır (Tokimatsu, 1988). Teorik serbest düşüş enerjisi (E*) şu şekilde tanımlanmaktadır:

$$E^{*}=(1/2)(W/g)(V^{*})^{2}=W^{*}h$$

Burada,

W: Tokmak ağırlığı (63.5 kg)

g: Yerçekimi ivmesi (9.81 m/sn)

V*: Darbeden hemen önce tokmağın teorik serbest düşüş hızı (3.87 m/sn)

h: Tokmağın düşüş yüksekliği (76 cm)

Tokmağın, darbeden hemen önceki kinetik enerjisi Ev, tokmağın düşürülme metoduna ve tij ile tokmak arasındaki sürtünmelere bağlı olan (e_i) tesir katsayısı ile teorik serbest düşüş enerjisinin (E*) çarpımına eşittir.

Ev=e₁*E*

Kovacs vd. (1978), Kovacs ve Salomone (1982) ve Oh-oko (1984) çeşitli tokmak düşürme metotları için darbe hızlarını ölçmüşlerdir. Tokimatsu, (1988) bu çalışmalara dayanarak e₁ 'in aldığı tipik değerleri belirlemiştir

Schmertmann.,(1978) ve Skempton.,(1986) örsün şeklinin, çekiçten tijlere aktarılan enerji üzerinde (E_i), önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle, tije aktarılan gerçek enerjinin belirlenmesi için bu faktörün göz önüne alınması gerektiğini vurgulamışlardır.

 $E_i = e_2 * E_v = e_1 * e_2 * E^* = ER_i * E^*$ $ER_i = e_1 * e_2$

Burada, e₂, tijlere aktarılan enerjide tokmak ve örs sisteminin etkinliğidir.

Tokmak Tipi	Örs	e ₂
Donut	Küçük (2 kg)	0.85
	Büyük (12 kg)	0.70
Pilcon	Büyük (19 kg)	0.65
Safety	Küçük (2.5 kg)	0.90

Çizelge3.5 Tijlere enerji transferinde örsün etkisi (Tokimatsu, 1988)

Schmertmann ve Palacios (1979) tarafından yapılan çalışmada numune alıcıya aktarılan enerjinin (E_{π}), tijlerin boyuna dayanan tij transfer faktörünün (e_3), etkisi ile azaldığı belirtilmiştir.

$$E_{ri}=e_3*E_i=e_1*e_2*e_3*E*$$

Seed vd. (1985) dünya genelinde ortalama enerji seviyesinin %60 olarak alınabileceğini belirtmişlerdir.

Emrem ve Durgunoğlu (2000) ise Türkiye'deki uygulamalarda, tokmak tipi ve düşürme metoduna bağlı olarak, enerji seviyesinin %45'ler civarında olduğunu belirtmişlerdir. Kullanılan aletin özelliklerine bağlı olarak elde edilen gerçek enerji seviyesinin, %60 enerji seviyesine bağlı olarak aşağıda görüldüğü gibi düzeltilmesi önerilmektedir (Skempton, 1986).

$$N_{60} = N_m * (ER_m / 60)$$

Burada;

 N_{60} = %60 enerji seviyesine göre düzeltilmiş standart penetrasyon deneyi darbe sayısı $N = \ddot{O}$ lçülen darbe sayışı (darbe/0.3m) $ER_m = Tijlere aktarılan enerji oranı (%)$

%60 enerji oranı üreten aletlerin kullanılması durumunda, enerji seviyesinden kaynaklanan düzeltmeye gereksinim kalmamaktadır.

Sonuç olarak geostatik basınç ve enerji etkinliği terimleri birlikte dikkate alındığında kombine düzeltme aşağıdaki şekilde olmaktadır (Tokimatsu.,1988).

 $N_{1(60)} = C_N^* (ER_m/60)^* N_m$

Burada;

 $N_{60=}$ Geostatik basınç ve enerji etkinliğine bağlı olarak düzeltilmiş standart penetrasyon darbe sayısı

C_N= Geostatik basınç için düzeltme katsayısı

ER_m= Tijlere aktarılan enerji oranı (%)

Ülke	Düşürme Metodu	Eı	Çekiç	Örs	E_2	ER _i
Japonya	Serbest-Düşüş	0.92	Donut	Küçük	0.85	0.78
in the second	Halat-makara	0.80	Donut	Küçük	0.85	0.68
Amerika	Halat-makara	0.65	Donut	Büyük	0.70	0.45
	Halat-makara	0.65	Safety	Küçük	0.90	0.60
İngiltere ve Cin	Serbest-Düşüş	0.92	Pilcon	Büyük	0.65	0.60

Çizelge 3.6. Bazı ülkelerdeki SPT uygulamaları için enerji oranları (Tokimatsu, 1988)

3.2.2.Youd et.al, (2001)'e göre Standart Penetrasyon Teste Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi

Günümüze değin bir çok araştırmacı tarafından Standart Penetrasyon Testine bağlı yöntem geliştirilmiştir. En son olarak Youd ve diğ.., (2001)'de 21 araştırmacı ile birlikte SPT N değerine bağlı olarak sıvılaşma analizinin hesaplamasında ortak bir karara varmışlardır. Aşağıda alınan bu ortak kararlar sırayla irdelenmiştir. Deprem dalgaları, zemin tabakaları içinden geçerken depremin özelliklerinin değişmesi bir yana, bu dalgalar, zemin tabakalarının özelliklerini etkileyerek, bir yumuşama ve dayanım yitimine yol açabilmektedir. Bu nedenle, bir bölge için deprem tasarım özellikleri tanımlanırken en önemli adımlardan biri o bölgedeki zemini oluşturan tabakaların tekrarlı gerilmeler altındaki davranışlarının belirlenmesidir.

3.2.2.1 Tekrarlı Gerilme Oranı (CSR)

Seed et.al, (1983)'de standart penetrasyon darbe sayısının bir fonksiyonu olan tekrarlı gerilme oranını belirlemek için kumlu bölgelerde bir yöntem önermişlerdir. Bu yöntemde deprem oluştuğunda meydana gelen tekrarlı gerilme oranı, depremin en büyük yatay ivmesinin kabul edildiği değerin yada ivme kayıtlarına bağlı ilişkinin kullanılmasıyla belirlenir. Böylece belirlenen tekrarlı gerilme oranı, aynı bölgedeki zeminin SPT-N değerine karşı çizilir(Şekil 5.15-5.16-5.17-5.18). Ortalama kayma gerilmesinin efektif düşey gerilmeye bölümünden hesaplanan bağıntı aşağıda verilmiştir.

$$\text{CSR} = \frac{\tau_{ort}}{\sigma_v} = 0.65 \frac{a_{\text{max}}}{g} \frac{\sigma_v}{\sigma_v} r_d$$

Burada;

 $au_{\it ort}$: Ortalama kayma gerilmesi

 σ_v : Toplam gerilmeyi

 σ_v ' : Efektif gerilmeyi

amax: Zemin yüzeyindeki maksimum yatay yer ivmesini

g :Yerçekimi ivmesini

r_d : Gerilme azaltma katsayısını ifade etmektedir

Gerilme Azaltma Katsayısı (r_d)

Gerilme Azaltma Faktörü Golesorkhi, (1989)'un birçok eğrilerin ortalamasından hazırlamış olduğu izleyen eşitlikten hesaplanmıştır.

$$\ln r_{d} = \alpha(z) + \beta(z)M_{W}$$

$$\alpha(z) = -1.012 - 1.126Sin\left(\frac{z}{11.7} + 5.133\right)$$

$$\beta(z) = 0.106 + 0.118Sin\left(\frac{z}{11.3} + 5.142\right)$$

3.2.2.2 Tekrarlı Direnç Oranı (CRR)

Youd ve diğ.., (2001)'de 21 araştırmacı ile birlikte CRR'nin hesaplanması için aşağıdaki bağıntıyı önermişlerdir.

$$CRR = \left[\frac{1}{34 - (N_1)_{60}} + \frac{(N_1)_{60}}{135} + \frac{50}{(10(N_1)_{60} + 45)^2} - \frac{1}{200}\right] MSF$$

Burada

(N₁)₆₀: Efektif düşey gerilme ve %60 enerji seviyesine göre düzeltilmiş SPT sayısı MSF : Magnetüt Skala Faktörü

olarak tanımlanmıştır. Ancak bu bağıntı $(N_1)_{60} < 30$ değerleri için geçerli bir bağıntıdır. Çünki bu değerden büyük değerlerin sıvılaşmayacak kadar yoğun olduğu araştırmacılar tarafından belirtilmektedir.

Düzeltmeler

Standart Penetrasyon deneyi sonucu elde edilen değerlerde bir standardın yakalanabilmesi için, SPT sonucunu etkileyen faktörlerin düzeltilmesi

gerekmektedir. Youd ve diğ., (2001)'de ortak kabul gören aşağıdaki düzeltmeyi önermişlerdir.

$$(N_1)_{60} = N_m.C_N.C_E.C_B.C_R.C_S$$

Burada;

(N1)60: Düzeltilmiş SPT N değeri

N_m: Yerinde Ölçülmüş Standart Penetrasyon Direnci

C_N: Efektif Düzeltme Katsayısı

C_B: Kuyu Çapı İçin Düzelme Katsayısı

C_E: Şahmerdan Enerji Oranı İçin Düzeltme Katsayısı

C_R: Tij Uzunluğu İçin Düzeltme Katsayısı

C_S : Numune Alıcıya Bağlı Düzeltme Katsayısı

Faktör	Alet değişkeni	Terim	Düzeltme
Jeolojik yük	-	C _N	$(P_a/\sigma_v')^{0.5}$
Jeolojik yük	-	C _N	C _N
Şahmerdan enerji oranı	Donut tipi şahmerdan	C _E	0.5-1.0
Şahmerdan enerji oranı	Güvenli şahmerdan	C _E	0.7-1.2
Şahmerdan enerji oranı	Donut tipi şahmerdan	C _E	0.8-1.3
Kuyu çapı	65-115mm	C _B	1.0
Kuyu çapı	150mm	C _B	1.05
Kuyu çapı	200mm	C _B	1.15
Tij boyu	<3m	C _R	0.75
Tij boyu	3-4m	C _R	0.8
Tij boyu	4-6m	C _R	0.85
Tij boyu	6-10m	C _R	0.95
Tij boyu	10-30m	C _R	1.0
Numune alma yöntemi	Standart Numune Alıcı	Cs	1.0
Numune alma yöntemi	Astarsız Numune Alıcı	Cs	1.1-1.3

Çizelge.3.7. Youd et.al, (2001) tarafından önerilen SPT düzeltmeleri(Babuçcu, 2002)
Bu tez çalışmasında Seed and Idriss,1982 önerdiği aşağıdaki düzeltme faktörü kullanılmıştır.

$$C_{\rm N} = 2.2/(1.2 + \sigma'_{V0}/P_{\rm a})$$

Burada; P_a : Yaklaşık 100 kPa(1 atm), σ'_{v0} :Efektif Düşey Gerilme olarak tanımlanmıştır.

Magnitüd Skala Faktörü

•

Youd vd. (2001), Idriss, (1995)'in belirlediği magnitüt skala faktörünü yenileyerek aşağıdaki eşitliği vermişlerdir.

$$MSF = 10^{2.24} / M_w^{2.56}$$

3.3.Kayma Dalga Hızına Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi

Uyanık, (2002) diğer araştırmacılar gibi Seed ve Idriss.,1971'in genel bağıntısına bağlı kalarak ilişki geliştirmiştir. Bu amaçla aşağıda belirtilen üç parametrenin hesaplanmasını önermektedir.

-Sismik boyuna ve enine (kayma) dalga hızının saptanması

-Depremden dolayı, zeminde oluşan devir yükü seviyesinin (kayma gerilme oranı) hesabı. Bunun içinde en büyük yatay yer ivmesi, deprem dalgasın hakim titreşim periyodu, zeminin birim hacim ağırlığı, toplam ve efektif düşey gerilme ve gerilme azaltma katsayısının belirlenmesi gerekmektedir.

-Sıvılaşma durumu için zemin direncinin (sıvılaşma direnç oranı) hesabıdır.

3.3.1.Sismik Kayma Dalga Hız Belirleme Yöntemleri

Mühendislik jeofiziğinde genellikle sismik kırılma yöntemi ile sismik boyuna dalgaları (P) ve sismik enine dalgaları (S) elde edilir. Balyoz, dinamit veya vibratör ile oluşturulan yapay deprem dalgalarını tabaka sınırlarında kırılma (refraction) ile yeryüzündeki jeofonlara ulaşması sismik cihazlarla kaydedilir. Bu kayıtlardan sismik boyuna dalgaların (P) ve sismik enine dalgaların (S) jeofonlara geliş zamanları okunarak yol-zaman grafikleri elde edilir. Buradan sismik hızlar, tabaka kalınlıkları, ve tabakaların dinamik elastik parametreleri hesaplanır

Şekil.3.5. Sismik kırılma dalgasının Yayınım geometrisi(Uyanık, 2002'den)

Özellikle sismik enine (kayma) dalgası zeminin mekanik özelliklerine, zeminin kayma mukavemetini belirlemede en önemli yöntemdir. Kayma mukavemeti olmayan ortamlarda (hava, su) sismik kayma (enine) dalgalar yayılmazlar. Kayma mukavemeti düşük olan zeminlerde sismik kayma dalgası hızları düşüktür. Bir başka deyiş ile kayma dalga hızları düşük olan zeminler zayıf gevşek yapıdadır.

Bir sismik cisim dalgasının yeraltında bulunan bir süreksizlik yüzeyinde Snell yasasına göre yansır ve kırılır. Yeryüzünde bir A noktasında bulunan bir kaynaktan çıkan P dalgalarının çeşitli uzaklıklara konulmuş jeofonlarla kaydedilmiş olduklarını düşünelim. Yeraltı homojen ve dalga hızı sabit ise kayıtlardan elde edilen zamanları uzaklığın fonksiyonu olarak çizince bir doğru elde ederiz. Bu doğrunun eğiminden sismik hız hesaplanır.

$$\tan \alpha = \frac{1}{V} = \frac{\Delta T}{\Delta X}$$

Sınıra kritik i_c açısı (sin i_c = V_1 / V_2) ile gelen dalgalar sınır boyunca yayılarak sınırdan aynı kritik i_c açısı ile tekrar birinci tabakaya geçerler ve yeryüzünde kaydedilirler. Yeryüzüne gelen bir ışının geliş açısı aşağıdaki formülden bulunur

$$\sin i_c = V_1 \frac{\Delta T}{\Delta X}$$

Şekil 3.6. Işının yeryüzüne geliş açısı iç'ın hesaplanması

3.3.2.Uyanık, (2002)'ye Göre Kayma Dalga Hızına Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi

Uyanık (2002), kayma dalga hızına bağlı potansiyel sıvılaşma analiz yönteminde temel olarak 3 parametrenin hesabı gereklidir. Bunlardan birincisi büyük magnitüdlü depremlerden dolayı suya doygun gevşek zeminlerde meydana gelen tekrarlı yüklerin seviyesinin (Kayma Gerilme Oranı) kayma dalga hızına bağlı hesabı. İkincisi yerinde elde edilen kayma dalga hızının referans bir gerilme ile düzeltilmesi. Son olarak sıvılaşma ya da sıvılaşmama sınır için düzeltilmiş kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma direnç oranının hesabıdır.

3.3.2.1. Kayma Gerilme Oranı (KGO)

Seed ve Idriss,(1971) ortalama kayma gerilmesini (τ_{ort}), en büyük kayma gerilmesinin(τ_{max}) % 65 mertebesinde olduğunu saptamıştır. Ancak Uyanık, 2002'de en büyük kayma gerilmeleri, zemine ait ortalama kayma dalga hızlarından elde edildiği için ortalama kayma gerilmesi olarak (τ_{ort})=(τ_{max}) kabul etmiş ve buradan

$$(\tau_{ort}) = \sigma_{Vs} \frac{a_{\max}}{g} r_d$$

eşitliğini elde etmiştir. Ortalama kayma gerilmesinin sismik hızlardan bulunan düşey efektif gerilmeye bölünmesi durumunda zeminin belirli bir derinliği için kayma gerilme oranı aşağıda verilmiştir.

$$KGO = \frac{\tau_{ort}}{\sigma'_{Vs}} = \frac{\sigma_{Vs}}{\sigma'_{Vs}} \frac{a_{\max}}{g} r_d \quad (Uyanık, 2002)$$

Dinamik düşey gerilme $\sigma_{Vs} = 2.45 T \sum_{i=1}^{n} \gamma_i V_{Si}$

Efektif düşey gerilme $\sigma_{Vs} = 2.45T \sum_{i=1}^{n} \gamma_i V_{Si} - 9.81(z - z_w)(\gamma_n - \gamma_w)$

olarak tanımlanmıştır. Burada;

 r_d : Gerilme azaltma katsayısı

a_{max}: En büyük yatay yer ivmesi

 $\sigma_{_{V_s}}$: Dinamik düşey gerilme

 σ_{Vs} : Dinamik efektif düşey gerilme

g: Yerçekimi ivmesi

z: Araştırma derinliği(m)

 z_w : Yeraltı su seviyesinin derinliği(m)

T: Deprem dalgasının hakim periyodu (s)

 γ_n : Yeraltı su seviyesinin altındaki birim hacim ağırlık(gr/cm³)

 γ_w : Suyun birim hacim ağırlığı (1 gr/cm³) dür.

Gerilme Azaltma Katsayısı ($\mathbf{r}_d$) : Seed ve Idriss, (1971)'de r_d değerlerini zemin şartları ve değişik deprem titreşimleri kullanarak ampirik olarak belirlemiştir(Şekil 3.3). Bu şekilde verilen ortalama r_d değerleri aşağıdaki fonksiyonlar kullanılarak hesap edilmektedir(Liao ve Whitman, 1986; Robertson ve Wride, 1997).

$$r_d = 1-0.00765z$$
 $z < 9.15m$ $r_d = 1.174-0.0267z$ $9.15 < z < 23m$. $r_d = 0.744-0.008z$ $23 < z < 30m$

3.3.2.2.Kayma Direnç Oranı

Uyanık, (2002) sıvılaşan ve sıvılaşmayan zeminlerin eğrisinin en büyük kayma dalga hızı (Vs_{max}) ile asimtot olduğu sonucuna varmıştır. Bu asimtot standart penetrasyon testine bağlı sıvılaşma yöntemlerinden elde edilen asimtoda eşittir. Andrus ve Stooke.,1997 tarafından bu eğrilerin ilişkisi aşağıda verilmiştir.

$$SDO = a \left(\frac{V_{sd}}{100}\right)^2 + b \left(\frac{1}{V_{s_{max}} - V_{sd}} - \frac{1}{V_{s_{max}}}\right) MSF$$

Uyanık.,(2002)'de yaptığı çalışmada yuakrıdaki eşitlikte a=0.025, b=4 ve Vs_{max} =250 m/s olarak belirlemiştir. Burada;

SDO : Sıvılaşma direnç oranı

V_s: Efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş kayma dalga hızı

 $V_{s_{max}}$: Sıvılaşma olabilecek üst sınır kayma dalga hız değeri

a,*b* : Eğriye uygun parametreler

MSF : Magnitüd skala faktörüdür.

Magnitüd Skala Faktörü :

Uyanık.,(2002)'de Youd ve diğ.,(1997)'nın magnitüd skala faktörünü (MSF) belirtmek için aşağıda tanımladığı bağıntıyı kullanmıştır.

$$MSF = \left(\frac{M_w}{7.5}\right)^n$$

Andrus ve Stokoe.,(2000)'de M_w <7.5 depremler için n=-3.3 ve M_w >7.5 depremler için n=-2.56 olarak önermektedir. Bu çalışmada Mw=7.6 olarak kabul edildiğinden n =-2.56 kullanılmıştır.

3.3.2.3.Efektif Düşey Gerilme İle Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı

Roesler, (1979), Stokoe, (1985), Sykora, (1987) ve Robertson ve diğ. (1992)'de referans bir gerilmeye göre kayma dalga hızının düzeltilmesini önermektedirler.

$$V_{s_{d}} = V_{s} \left(\frac{P_{a}}{\sigma_{v}}\right)^{0.25}$$

Burada;

 P_a : Referans gerilme 100kPa yada yaklaşık olarak atmosfer basıncı

 σ'_{v} : Efektif düşey gerilme (*kPa*)

V_s : Yerinde elde edilmiş kayma dalga hızı(m/s)

V_{sd} : Efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş kayma dalga hızıdır.

3.4. Sıvılaşma Analizleri İçin Güvenlik Faktörü

Depremlerde zeminlerin sıvılaşma potansiyeli iki faktöre dayanır. İlki oluşan tekrarlı kayma genliklerinin oranı, ikincisi ise zemin yapısının sıvılaşmaya karşı direnci olup olmamasıdır. Boşluk suyu basıncının hücre basıncına eşit olduğu durumda zemin taneleri artık kuvvet taşımadığından zeminde sıvılaşma meydana gelir. Bir depremin oluşturduğu tekrarlı yükleme ve zeminlerin sıvılaşma direnç özellikleri ortaya konulduktan sonra, sıvılaşma potansiyeli değerlendirilebilir. Sıvılaşma potansiyelinin değerlendirilmesi belirli bir zemin profili için yükleme ile direnç arasında bir karşılaştırma yapmaya yöneliktir. Yani kayma direnci oranı ve kayma gerilmesi oranı kullanarak sıvılaşma potansiyelini belirlenir. Sıvılaşma aşağıdaki bağıntıda gösterildiği gibi emniyet katsayısının 1'den küçük olduğu durumlarda gelişir.

$$FS = \frac{CRR}{CSR} = \frac{SDO}{KGO}$$

Ancak güvenlik faktörünün kabül edilebilir değerleri bir kaç unsura bağlıdır.Bunlar yapılan proje için riskin kabül edilebilir düzeyi, sismik hız ölçümünün doğruluğu ve değeri, çalışılan alandaki zemine ait diğer bilgilerin kabul edilebilirliği ve deprem magnitude ile yatay yer ivmesinin belirlenmesindeki hassasiyettir(Uyanık, 2002).

Genel kural olarak güvenlik faktörü 1.2'den büyük olması durumunda sıvılaşma olmadığı,1-1.2 arasında potansiyel sıvılaşma olduğu ve 1'den küçük olması durumunda sıvılaşma olacağı tahmin edilmektedir(Seed ve Idriss, 1982).

4.ÇALIŞMA ALANI VE SAHA VERİLERİNİN ÖZELLİKLERİ

Tez çalışmasında kullanılan tüm saha verileri İnegöl Belediyesince 2000 yılında yaptırılan imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporundan alınmıştır. Bu veriler yeniden değerlendirilerek jeoteknik kesitler ve sıvılaşma analizleri yapılmıştır.

4.1.Çalışma Alanının Tanıtılması

İnegöl, Bursa'nın güney doğusunda yaklaşık 50km mesafede yer almaktadır. Inegöl'ün Kuzeybatısında Bursa, Kestel ve Gürsu, kuzeyinde Yenişehir, doğusunda Bilecik, güneyinde Keles ve Domaniç yeralmaktadır.

Şekil 4.1. Yer bulduru haritası

İncelenen alan, kuzey de Eskişehir-Bursa Devlet Karayolu, batı ve doğu kesimler de ise Uludağ'ın doğu ve kuzeybatı yamaçları ile sınırlanmış ovalık alandır. Ova güneye doğru uzanmaktadır.

4.2.İnceleme Alanının Jeolojisi

Bölgede ilk jeolojik çalışmalar Maden Tetkik Arama (MTA) Genel Müdürlüğünce yapılmıştır. Bölgenin genel jeoloji haritası Şekil 4.2 'de verilmiştir.

Çalışma alanının büyük bir kesimi Kuvaterner yaşlı alüvyon (Qal) üzerinde yer alır. İnegöl ovasını kaplamış olan alüvyon iki kısımda incelenmiştir. Nehir yatağının çevresinde yer alan alüvyonlar güncel alüvyonlar (Yeni alüvyon), geri kalan kısımdakiler ise eski alüvyonlar olarak tanımlanabilir.

Şekil.4.2. Çalışma alanı genel jeoloji haritası

İnegöl ovasını kaplayan eski alüvyonda silt ve kum boyu malzeme hakim olup üst seviyelerde gri, alt seviyelerde ise koyu gri renklidir. Yapılmış sondaj çalışmalarından kum ve silt seviyeleri içerisinde yer yer ince bantlar halinde killi seviyeler görülmüştür(Tutuz vd., 2000). Eski alüvyonun kalınlığının 20m'den çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. Eski alüvyonlar yerleşim alanlarında yaklaşık 2m kalınlıkta yamaç molozu, yerleşim alanları dışında ise 0.60 m kalınlıkta bitkisel toprak ile örtülü olduğu düşünülmektedir.

Kalburt Deresi çevresindeki yeni alüvyon birimi ise çakıl, kum, silt ve az miktarda killi seviyeler ile bunların karışımı şeklindedir. Yeni alüvyon içerisinde gözlenen kayaç parçaları genellikle volkanik kökenli olup, kireçtaşı parçacıkları da gözlemlenmiştir.

4.3. Tektonik Durum

Kuzey Anadolu Fay hattı ile Eskişehir-Bozhöyük-İnegöl-Bursa hattı arasında kalan bölge etkin tektonizma altında kalmış olup günümüzdeki morfolojiyi ve ovaların konumunu oluşturmuştur(Tutuz vd., 2000).

Bölgede ilk gözlenen yapısal doğrultular yaklaşık D - B doğrultusunda olup, Kuzey'e içbükey bir yay yapar. Daha sonrakiler ise DKD - BGB yönündedir. Miyosen başında oluşan Miyosen yaşlı birimlerin çökelimi KB - GD yönlü faylar ile oluşturulmuş ve denetlenmiştir(Tutuz vd.,2000).

Batıda Biga yarımadası ve İzmir dolaylarından başlayıp doğuya doğru Balıkesir, Mustafa Kemal Paşa – Bursa – İnegöl – Yenişehir Bilecik – Bozhöyük – Eskişehir – Ankara – Turhal - Erzincan dolaylarına kadar devamlı olarak izlenen Karakaya grubunun çökeldiği yaklaşık D - B yönlü bir açılma olayı neticesinde Üst Permiyen - Üst Triyas zaman aralığında bölgede D - B yönlü gelişen faylar çökel çanağına kireçtaşı olistolitleri ve spilit ile diyabaz gelişimi sağlanmıştır. Triyas birimleri, metamorfikler üzerinde devamlı tektonik konumlu olarak incelenmiştir.

Bölgede izlenen tektonik hatlar:

-Normal Faylar -Doğrultu Atımlı Faylar -Bindirmeler

4.3.1.Normal Faylar

Yaklaşık D - B veya KB - GD yönlü faylar Miyosen zamanında gelişmiş olup Miyosen sedimanlarının çökelimini sağlamış ve bu günkü morfolojinin kazanılmasında önemli rol oynamıştır (Tutuz vd.,2000).

4.3.2.Doğrultu Atımlı Faylar

Bindirmelerle birlikte gelişmiş olan, doğrultu atımlı faylar KAF'ın oluşumu ile ilgilidirler. Bölge Kuzey Anadolu transform fayının etkisinde kalmış olup, batıya doğru bir sıkışma sonucu K - G doğrultulu bindirmeler ve D - B doğrultulu normal faylarla K - G yönünde açılmaya başlamıştır.

4.3.3.Bindirmeler

İnegöl havzasının batısından başlayarak kuzeydoğu yönünde 20 km.lik hat boyunca Karadede formasyonu üzerine metamorfik serinin gelişi ile net olarak izlenmektedir. Bindirme düzleminin eğim derecesi ve miktarı tespit edilememiş olup, yer yer yataya yakın olduğu gözlenmiştir. Bindirmelerin oluşamadığı yerde yırtılmalar ile KD - GB ve KB - GD yönlü doğrultu atımlı faylar oluşmuştur(Tutuz vd.,2000).

4.4.Depremsellik

İnceleme alanı ve yakın çevresi Bayındırlık ve İskan Bakanlığı "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası" na göre I. ve II. Derece deprem bölgesi sınırında yer almaktadır(Şekil 4.3). Olası bir depremde zemin sıvılaşmaya müsait bir yapıya sahiptir. İnegöl'ün hemen kuzeyinden yaklaşık 30 km yatay mesafede, KAF'ın bir kolu, İznik Gölü'nün hemen güneyinden geçmektedir. Bu kol üzerinde 6.6 büyüklüğünde bir deprem olması halinde 0.25g, 7.6 büyüklüğünde bir deprem olması halinde ise yaklaşık 0,35g - 0,4g değerinde bir yatay ivme oluşturması beklenebilir (Tutuz vd.,2000). Bölgede böyle bir depremin olması ihtimali her zaman mevcuttur.

İnegöl ve yakın çevresi, kuzeyinden geçen Kuzey Anadolu Fayı (KAF)' nın üzerinde gelişen sismik hareketlerin etkisinde kalmaktadır. Kuzey Anadolu Fayı, Akyazı ve Göynük arasında iki kola ayrılmaktadır. Kuzey Anadolu Fayı'nın kuzey kolunun İnegöl'e uzaklığı yaklaşık 74km'dir.

Şekil.4.3. Türkiye deprem bölgeleri haritası

4.5. Jeoteknik Çalışmalar

İnegöl belediyesince imar planına esas olarak yapılan bu çalışmada; toplam 50 adet jeoteknik amaçlı mekanik sondaj, 35 adet elektrik özdirenç ölçüsü ve 70 adet de karşılıklı atışlı sismik kırılma ölçüsü verisi kullanılmıştır. Ayrıca laboratuar deneyleri kapsamında hidrometrik analiz çalışmalarından faydalanılmıştır. Bu tez çalışmasında alınan tüm veriler yeniden değerlendirilerek elde edilen elektrik özdirenç, sismik kırılma ve mekanik sondaj verileri ile korelasyonlar yapılarak profil hatları boyunca jeoteknik kesitler hazırlanmıştır. Ayrıca sismik P ve S hızları, özdirenç değerleri ve mekanik sondaj değerleri kesitlere işlenmiştir. Çalışma

alanında yer alan sismik kırılma, elektrik özdirenç ve mekanik sondaj çalışmaları lokasyon haritası (EK-1)'de, hazırlanan tüm jeoteknik kesitler (EK-2)'de verilmiştir

Elektrik özdirenç ölçümleri AB/2= 50m olarak seçilmiştir. Karşılıklı atışlı sismik kırılma ölçümleri 12 kanallı GEOMETRİCS marka cihazla 2.5m ofset ve 5m'lik jeofon aralıkları seçilerek 60 m'lik bir profil boyunca yapılmıştır

•

5.DEĞERLENDİRME VE SONUÇLAR

5.1. Jeoteknik Değerlendirme

Bu tez çalışmasında toplam 70 adet Sismik Kırılma, 35 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 50 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi kullanılmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen veriler yeniden değerlendirilmiş ve bu verilerin yorumlanmasıyla jeoteknik kesitler oluşturulmuştur(Ek-2). Kesit doğrultuları G-K uzanımlı seçilmiştir.

<u>A-A' KESİTİ</u>

Bu kesit çalışma alanının doğu sınırını oluşturmaktadır. Kesitte toplam 11 adet Sismik Kırılma, 6 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 7 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır. SK-37 nolu mekanik sondaj noktası ile IS-39 nolu sismik ölçü noktası arasındaki kesitte yüzeyde (0.0-3.0m) yer yer killi-siltlikumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır(Ek-2). Birimin sismik boyuna dalga hızları 273-433 m/s, sismik enine dalga hızları 70-126 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 28-186 ohm.m arasında değişmektedir.Birimin altında, kalınlığı (4.0-7.0m) olan sismik boyuna dalga hızları 1116-1750 m/s, sismik enine dalga hızları 147-197 m/s ve elektrik özdirenç değeri 11-23 ohm.m arasında olan kumlu-siltli kil seviyesi bulunmaktadır.Birim y.a.s.s taşımaktadır. Kumlu-siltli kil seviyesinin hemen altında ise kalınlığı (2.5-11m) olan sismik boyuna dalga hızları 1723-2500m/s, sismik enine dalga hızları 198-277 m/s ve elektrik özdirenç 28-75 ohm.m olan siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. Bu birimin altında tekrar siltli-kil seviye görülmektedir.Kesitte y.a.s.s. yaklaşık 1.75-2.80m arasında değişmektedir.

<u>B-B' KESİTİ</u>

Bu kesit çalışma alanının doğu kısmında olup Bedre deresi paralelinden alınmıştır. SK-30 nolu mekanik sondaj noktası ile IS-57 nolu sismik ölçü noktası arasındaki kesitte toplam 18 adet Sismik Kırılma, 4 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 6 adet de Jeoteknik amaclı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır(Ek-2).Kesitte yüzeyde kalınlığı yaklaşık(0.0-3.5m)arasında değişen yer yer kiili-siltli-kumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır.Birimin sismik boyuna dalga hızları 247-500m/s, sismik enine dalga hızları 76-121 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 37-247 ohm.m arasında değişmektedir.Birimin hemen altında, kalınlığı yaklaşık(2.0-6.50m) olan sismik boyuna dalga hızları 871-1622 m/s, sismik enine dalga hızları 137-214 m/s ve elektrik özdirenç değeri 7-22 ohm.m arasında olan kumlu-siltli kil seviyesi bulunmaktadır.Birim y.a.s.s taşımaktadır. Kumlu-siltli kil seviyesinin hemen altında ise kalınlığı yer yer (5.0-25m) olan sismik boyuna dalga hızları 1523-2273 m/s, sismik enine dalga hızları 191-322 m/s ve elektrik özdirenç 39-79 ohm.m olan siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. Bu birimin altında tekrar siltli-kil seviyesine girildiği görülmektedir. Kesitte y.a.s. seviyesi yaklaşık 1.60-3.0m arasında değişmektedir.

<u>C-C' KESİTİ</u>

Bu kesit çalışma alanının orta kısmından alınmıştır. SK-24 ile SK-65 nolu mekanik sondaj noktaları arasındaki kesitte toplam 11 adet Sismik Kırılma, 4 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 9 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır(Ek-2).Kesitte yüzeyde kalınlığı yaklaşık(0.0-4.5m)arasında değişen yer yer kiili-siltli-kumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır. Birimin sismik boyuna dalga hızları 218-378 m/s, sismik enine dalga hızları 70-121 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 14-64 ohm.m arasında değişmektedir. Bu birimin hemen altında, kalınlığı yaklaşık(2.0-5.0m) olan sismik boyuna dalga hızları 549-1566 m/s, sismik enine dalga hızları 117-191 m/s ve elektrik özdirenç değeri 14-65 ohm.m arasında olan kumlu-siltli kil seviyesi bulunmaktadır.Birim y.a.s.s taşımaktadır. Ancak IS-26 ile IS-28 nolu sismik ölçü noktaları arasındaki birimde bir değişim söz konusudur. Bu seviyede siltli-killi kum birimler yer almaktadır.Söz konusu yanal ve düşey değişimler düzensiz çökelmelerden dolayı oluşmuştur.

Bu birimin hemen altında ise SK-24 ile SK-25 nolu mekanik sondaj noktaları arasında kalınlığı yaklaşık(7.0-12m) olan sismik boyuna dalga hızları 1942-2466 m/s, sismik enine dalga hızları 219-263 m/s ve elektrik özdirenç 1200hm.m olan siltli-killi çakıl seviyesi yer almaktadır. SK-26 ile SK-65 nolu mekanik sondaj noktaları arasında ise kalınlığı yaklaşık(2.5-12m) siltli-killi kum birimler yer almaktadır. Bu birimlerin altında da tekrar siltli-kil seviyeye girildiği görülmektedir. Kesitte y.a.s. seviyesi yaklaşık 0.50-3.0m arasında değişmektedir.

<u>D-D' KESİTİ</u>

Bu kesit güneyde İnegöl bölgesi yerleşim alanında yapılan jeoteknik çalışmaları kesecek seçilde seçilmiştir. Kesitte toplam 15 adet Sismik Kırılma, 10 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 7 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır. IS-105 ile IS-16 nolu sismik ölçü noktaları arasındaki kesitte yüzeyde (0.0-4.0m) yer yer killi-siltli-kumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır(Ek-2).Birimin sismik boyuna dalga hızları 205-497 m/s, sismik enine dalga hızları 71-133 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 14-187 ohm.m arasında değişmektedir.Birimin altında, IS-105 nolu sismik ölçü noktası ile SK-29 nolu mekanik sondaj noktası arasında kalınlığı yer yer (5.0-25m) olan sismik boyuna dalga hızları 820-1716 m/s, sismik enine dalga hızları 157-184 m/s ve elektrik özdirenç değeri 8-26 ohm.m arasında olan kumlu-siltli kil seviyesi bulunmaktadır. SK-29 nolu mekanik sondaj noktası ile IS-16 nolu sismik ölçü noktası arasında ise kalınlığı yaklaşık (3.5-25m) olan sismik boyuna dalga hızları 616-1572 m/s, sismik enine dalga hızları 160-198 m/s ve elektriki özdirenç 18-60ohm.m olan siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. Birim y.a.s.s taşımaktadır. Bu birimlerin altında IS-105 nolu sismik ölçü noktası ile SK-67 nolu mekanik sondaj noktası arasında kalınlığı yaklaşık (2.5-15)m olan sismik boyuna dalga hızları 1572-2417 m/s, sismik enine dalga hızları 260-326m/s ve elektrik özdirenç değeri 31-132 ohm.m arasında olan siltli-kil seviye yer almaktadır. SK-67 nolu mekanik sondaj noktası ile IS-16 nolu

sismik ölçü noktası arasında ise sismik boyuna dalga hızları 1548-1950 m/s, sismik enine dalga hızları 223-293 m/s ve elektriki özdirenç 25-100 ohm.m olan tekrar siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. Bu seviyenin üstteki kumlu seviyeden farkı taneler arası sıkılığın bu tabakada fazla olmasıdır yani bu seviyenin dayanımı daha fazladır.Kesitte y.a.s. seviyesi yaklaşık 2.50-7.20m arasında değişmektedir

<u>E-E' KESİTİ</u>

Bu kesit çalışma alanının batı kısmındadır. IS-13 nolu sismik ölçü noktası ile IR-01 nolu özdirenç ölçü noktası arasındaki kesitte toplam 12 adet Sismik Kırılma, 8 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 8 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır(Ek-2).Kesitte yüzeyde kalınlığı yaklaşık(0.0-3.5m)arasında değişen yer yer killi-siltli-kumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır. Birimin sismik boyuna dalga hızları 232-471 m/s, sismik enine dalga hızları 70-117 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 23-257 ohm.m arasında değişmektedir. Bu birimin altında, IS-13 nolu sismik ölçü noktası ile SK-75 nolu mekanik sondaj noktası arasında kalınlığı yer yer (2.5-7.0m) olan sismik boyuna dalga hızları 868-1316 m/s, sismik enine dalga hızları 144-176 m/s ve elektrik özdirenç değeri 29-41 ohm.m arasında olan siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. SK-75 nolu mekanik sondaj noktası ile IR-01 nolu özdirenç ölçü noktası arasında ise kalınlığı yaklaşık(4.5-15.0m) olan sismik boyuna dalga hızları 842-935 m/s, sismik enine dalga hızları 133-168 m/s ve elektrik özdirenç değeri 15-27 ohm.m arasında olan kumlu-siltli kil seviyesi bulunmaktadır. Ancak IR-03 ile IR-01 nolu özdirenç ölçü noktası arasında kalınlığı (0.80-2.00m) arasında değişen kum bandı yer almaktadır. Bu birimlerin altında IS-13 nolu sismik ölçü noktası ile SK-75 nolu mekanik sondaj noktası arasında kalınlığı yaklaşık (2.0-12)m ve yer yer bant şeklinde olan, sismik boyuna dalga hızları 1433-1894 m/s, sismik enine dalga hızları 199-220m/s ve elektrik özdirenç değeri 9-15 ohm.m arasında olan siltli-kil seviye yer almaktadır. SK-75 nolu mekanik sondaj noktası ile IR-01 nolu özdirenç ölçü noktası arasında ise sismik boyuna dalga hızları 1166-1940 m/s, sismik enine dalga hızları 171-245 m/s ve elektrik özdirenç değeri 44-80 ohm.m arasında olan killi-siltli kum seviyesi bulunmaktadır. Bu kesitte y.a.s. seviyesi yaklaşık 2.50-6.50m arasında değişmektedir

<u>F-F' KESİTİ</u>

Bu kesit çalışma alanının batı sınırını oluşturmaktadır. Kesitte toplam 3 adet Sismik Kırılma, 2 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 8 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi yer almaktadır. SK-05 nolu mekanik sondaj noktası ile IR-59 nolu özdirenç ölçü noktası arasındaki kesitte yüzeyde (0.0-3.50m) yer yer killi-siltlikumlu-çakıllı bitkisel toprak diye adlandırdığımız birim yer almaktadır(Ek-2). Birimin sismik boyuna dalga hızları 215-326 m/s, sismik enine dalga hızları 72-116 m/s ve elektrik özdirenç değerleri 28-41 ohm.m arasında değişmektedir. Bu birimin altında, SK-05 ile SK-84 nolu mekanik sondaj noktaları arasında kalınlığı yer yer (2.0-10.0m) olan sismik boyuna dalga hızı 1105 m/s, sismik enine dalga hızları 151 m/s ve elektrik özdirenç değeri 58 ohm.m olan siltli-killi kum seviyesi yer almaktadır. SK-84 nolu mekanik sondaj noktası ile IR-59 nolu özdirenç ölçü noktası arasında kalınlığı yaklaşık (1.0-12.0m) olan ve yer yer bant şeklinde olan siltli-kil

Bu birimlerin altında SK-05 nolu mekanik sondaj noktası ve SK-01 nolu mekanik sondaj noktası ile IR-59 özdirenç ölçü noktası arasında yer yer bant şeklinde olan, sismik boyuna dalga hızları 1231-1561 m/s, sismik enine dalga hızları 155-188m/s ve elektrik özdirenç değeri 125 ohm.m arasında olan sıltlı-kumlu çakıl birim yer almaktadır. SK-06 ile SK-79 nolu mekanik sondaj noktaları arasında ise siltli-killi kum seviyeler görülmektedir. Ancak SK-03, SK-02 ve SK-79 nolu mekanik sondaj noktalarında cepler halinde killi ve çakıllı seviyeler bulunmaktadır. Cepler düzensiz çökelmelerden dolayı oluşmuştur.

Genel olarak çalışma alanında yer alan y.a.s seviyesine bakıldığında çoğu yerde 0.90-4.00m arasında olup kuzeye doğru 9.00m'ye kadar ulaşan bir derinlikte dağıldığı görülmektedir(Şekil 5.1). Suya doygun kumlu ve killi seviyelerin sıvılaşma potansiyeli bulunduğundan özellikle bu bölgede sıvılaşma olayı kaçınılmazdır.

Şekil 5.1 Çalışma alanı Y.A.S.S. Haritası

Yüzeye yakın seviyelerde enine dalga hızları 200m/s den küçüktür. Dolayısıyla da deprem anında bu gevşek zeminlerde oturmalar olacaktır. Tez çalışmasında y.a.s.s altındaki birimlerde sismik kırılma yönteminden elde edilen enine kayma dalga hızları haritası şekil 5.2'de verılmiştir. Burdan da görülüyorki enine kayma dalga hızları 130-270 m/s arasında değişmektedir. Bu durum zeminin kayma mukavemetinin zayıf olduğunu belirtir. Ayrıca bölgenin yine sismik kırılma yönteminden elde edilen efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş enine kayma dalga hızları haritası şekil 5.3'de verilmiştir.

Şekil 5.2 Çalışma Alanında Elde Edilen Enine Kayma Dalga Hızı (V_S) Haritası

Şekil 5.3 Çalışma Alanında Elde Edilen Efektif Düşey Gerilmeye Göre Düzeltilmiş Enine Kayma Dalga Hızı (V_{SC}) Haritası

Mekanik sondajlardan y.a.s.s altındaki birimlerden elde edilen SPT- N_{30} değerlerine bakıldığında darbe sayısının 12-30 arasında değiştiği görülmektedir (Şekil 5.4). Bu durum ortamın gevşek ve suya doygunluğunun göstergesidir. Ayrıca bölgenin y.a.s.s altındaki birimlerden elde edilen SPT- $(N1)_{60}$ değerleri haritası Şekil 5.5'de verilmiştir.

Şekil 5.4 Çalışma alanında elde edilen SPT-N₃₀ haritası

Şekil 5.5 Çalışma alanında elde edilen düzeltilmiş SPT--(N1)60 haritası

Ayrıca Laboratuar Deneyleri kapsamında Hidrometrik Analiz sonuçlarından faydalanılmıştır. Bunun sonucunda çalışma alanın incelik içerikleri çıkartılmış ve tüm bölge için haritanmıştır(Şekil.5.6).

Şekil 5.6 Çalışma Alanından Elde Edilen İncelik İçeriği(FC) Haritası

5.2 Sıvılaşma Analiz Değerlendirmeleri

Bu tez çalışmasında elde edilen kesitlerden yeraltı su tablasının altındaki tabakaların Vs_c ve SPT (N₁)₆₀ değerlerine bağlı sıvılaşma analizleri farklı ivme değerleriyle kayma dalga hızına bağlı Uyanık, (2002) ve Standart penetrasyon testine bağlı Youd v.d, (2001) yöntemleri kullanılarak karşılaştırmalı olarak yapılmıştır. Ayrıca Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analizi bu tez çalışmasında aynı magnitüt ve ivme değerleri kullanılarak kıyaslanmıştır.

Bu çalışmada kullanılan sıvılaşma analiz değerlendirmeleri (Çizelge 5.1-5.2-5.3 ve 5.4)'de verilmiştir.Çizelgeler aşağıdaki adımlarla özetlenebilir. Bunlar;

İlk olarak arazide elde edilen boyuna (V_p) ve enine (V_s) kayma dalga hızları, yeraltı su seviyesinin derinliği boyuna dalga hızlarından zemin birim hacim ağırlığı, Standart penetrasyon test N değeri, zemin tipi ve tabaka kalınlıkları, labaratuar koşullarında hidrometrik analiz sonuçlarından bulunan incelik içerikleri elde edilir.

İkinci olarak arazi tekniklerinin uygulandığı her derinlik için toplam ve efektif düşey gerilmeler hesaplanır.

Üçüncü adımda arazi tekniklerine göre elde edilmiş kayma dalga hızları ve standart penetrasyon değerleri efektif düşey gerilmeye göre düzeltilir.

Dördüncü olarak düzeltilmiş kayma dalga hızlarının ve standart penetrasyon $(N_1)_{60}$ değerlerinin sıvılaşma oluşturabilecek üst sınır değeri belirlenir.

Çizelge 5.1.	Çahşma alanının	n amax=l	0.2-0.3-0	.4g ivme	e değerle	riyle Yo	ud et al.,	(2001) M	letoduna	göre kar	àlitin	ilmaa		ama	x=0.2	ama	x=0.3	ama	x=0.4
NOKTA NO	ZEMİN TİPİ	N ₃₀	Z _w (m)	Z _{ad} (m)	FCI %	Ysa	ra	σν	σv	Cn	Nı	(N1)60	CRR	CSR	GF	CSR	GF	CSR	GF
SK-37	KUMLU KİL	16	3.0	9.0	20	1.93	0.913	1.748	1.190	0.92	15	11	0.118	0.174	0.68	0.261	0.45	0.349	0.34
SK-38	KUMLU KİL	13	3.0	8.0	30	1.93	0.926	1.471	1.006	1.00	13	10	0.107	0.176	0.61	0.264	0.41	0.352	0.30
SK-40	KUMLU KİL	9	2.5	6.5	36	1.96	0.945	1.202	0.816	1.09	10	7	0.088	0.181	0.48	0.271	0.32	0.362	0.24
SK-51	KUMLU KİL	27	2.5	6.5	38	1.92	0.945	1.184	0.815	1.09	29	22	0.235	0.179	1.32	0.268	0.88	0.357	0.66
SK-50	KUMLU KİL	14	2.5	7.5	60	2.00	0.933	1.414	0.916	1.04	15	11	0.117	0.187	0.63	0.281	0.42	0.374	0.31
SK-43	SİLTLİ KİL	16	2.5	10.0	60	1.92	0.900	1.841	1.147	0.94	15	11	0.120	0.188	0.64	0.281	0.43	0.375	0.32
SK-44	SİLTLİ KİL	16	2.5	12.0	55	2.05	0.872	2.304	1.306	0.88	14	11	0.114	0.200	0.57	0.300	0.38	0.400	0.28
SK-30	KUMLU KİL	13	2.5	7.5	20	2.02	0.933	1.426	0.919	1.04	13	10	0.110	0.188	0.59	0.282	0.39	0.377	0.29
SK-35	KUMLU KİL	15	2.5	9.0	38	2.00	0.913	1.687	1.039	0.98	15	11	0.118	0.193	0.61	0.289	0.41	0.386	0.31
SK-52	KUMLU KİL	18	2.0	6.5	54	1.90	0.945	1.154	0.747	1.13	20	15	0.157	0.190	0.83	0.285	0.55	0.380	0.41
SK-49	KUMLU KİL	16	2.0	5.0	64	1.99	0.962	0.933	0.636	1.20	19	14	0.149	0.183	0.81	0.275	0.54	0.367	0.41
SK-45	KUMLU KIL	15	3.0	6.0	58	1.96	0.951	1.092	0.805	1.10	16	12	0.130	0.168	0.77	0.252	0.52	0.335	0.39
SK-46	SİLTLİ KİL	17	4.5	8.5	58	1.95	0.920	1.573	1.191	0.92	16	12	0.124	0.158	0.79	0.237	0.53	0.316	0.39
SK-24	SİLTLİ KİL	30	2.0	5.5	15	1.96	0.957	1.034	0.697	1.16	35	26	0.305	0.185	1.65	0.277	1.10	0.369	0.83
SK-25	SİLTLİ KİL	20	3.0	6.5	15	1.97	0.945	1.205	0.865	1.07	21	16	0.164	0.171	0.96	0.257	0.64	0.343	0.48
SK-26	SİLTLİ KİL	11	1.5	8.0	15	1.97	0.926	1.532	0.900	1.05	12	9	0.098	0.205	0.48	0.308	0.32	0.410	0.24
SK-27	ÇAKILLI KUM	13	2.0	5.5	15	1.97	0.957	1.039	0.698	1.16	15	11	0.121	0.185	0.65	0.278	0.43	0.370	0.33
			M.,= 7.6	5	MSF=0	.966													
N ₃₀ = 30cm	'deki Darbe Sayısı								$C_{N} = E t$	ektif Düş	ey Geri	ilmeye gö	re Düzelli	ne Katsayı	51				
$Z_w = Yerah$	ti Su Seviye Derinl	liği							N ₁ = Efek	tif Düşey	y Gerila	neye gör	e Düzeltil	miş SPT I	N Değeri				
Z _{ad} = Arașt	uma Derinliği								$(N_1)_{60} = 0$	Efektif Di	üşey Ge	rihne ve	%60 Ener	ji Seviyes	ine göre I	)üzeltihniş	SPT N D	eğeri	
FCI = İnce	Tane Orani								MSF =	Magniti	id Skal	a Faktörü							
y _{so} = Yers	lita Su Seviyesinin	Altındak	i Birim	Hacim A	ğıılık				a _{man} = Er	ı Büyük	Yatay Y	Yer İvmes	i						
r _d = Geril	me Azaltma Faktör	ü							CSR =D	evir Geri	ime Ora	nı							
σ, = Düşe	y Gerilme								CRR = I	Devir Dir	enç Ors	m							
σ, = Efekti	if Düşey Gerihne								G.F = G	üvenlik l	Faktörü								
$M_w = Mon$	aent Magnitiid																		

Çizelge 💈	.1. Devam													ama	x=0.2	ama	x=0.3	ama	x=0.4
NOKTA NO	ZEMİN TİPİ	N ₃₀	Z _w (m)	Z _{ad} (m)	FCI %	Ysa	ra	σν	σν	Cn	N1	(N1)60	CRR	CSR	GF	CSR	GF	CSR	GF
SK-28	SİLTLİ KİL	17	2.0	7.0	15	1.97	0.939	1.335	0.848	1.07	18	14	0.142	0.192	0.74	0.288	0.49	0.384	0.37
SK-34	SİLTLİ KİL	18	2.0	7.0	15	1.97	0.939	1.334	0.848	1.07	19	15	0.150	0.192	0.78	0.288	0.52	0.384	0.39
SK-63	SİLTLİ KUM	14	6.0	9.5	12	1.92	0.906	1.736	1.416	0.84	12	9	0.099	0.145	0.69	0.217	0.46	0.289	0.34
SK-64	SİLTLİ KUM	22	5.5	14.0	45	1.83	0.843	2.524	1.821	0.73	16	12	0.127	0.152	0.84	0.228	0.56	0.304	0.42
SK-65	SİLTLİ KUM	40	6.0	15.0	40	1.93	0.828	2.798	1.957	0.70	28	21	0.219	0.154	1.42	0.231	0.95	0.308	0.71
SK-19	SİLTLİ KİL	11	4.0	7.5	52	1.87	0.933	1.348	1.044	0.98	11	8	0.093	0.156	0.60	0.235	0.40	0.313	0.30
SK-20	SİLTLİ KİL	12	2.0	8.0	62	1.97	0.926	1.520	0.937	1.03	12	9	0.103	0.195	0.53	0.293	0.35	0.391	0.26
SK-21	SİLTLİ KİL	10	2.0	8.0	59	1.97	0.926	1.520	0.937	1.03	10	8	0.090	0.195	0.46	0.293	0.31	0.391	0.23
SK-22	SİLTLİ KİL	20	2.0	14.0	53	1.97	0.843	2.702	1.537	0.80	16	12	0.127	0.193	0.66	0.289	0.44	0.385	0.33
SK-29	ÇAKILLI KUM	18	2.5	6.5	51	1.80	0.945	1.133	0.811	1.09	20	15	0.152	0.172	0.89	0.257	0.59	0.343	0.44
SK-66	ÇAKILLI KUM	19	3.5	12.5	49	1.91	0.864	2.331	1.508	0.81	15	12	0.123	0.174	0.71	0.261	0.47	0.347	0.35
SK-67	ÇAKILLI KUM	18	6.0	8.5	60	1.73	0.920	1.438	1.256	0.90	16	12	0.128	0.137	0.93	0.205	0.62	0.274	0.47
SK-07	KILLI KUM	10	2.5	4.5	28	1.77	0.968	0.766	0.612	1.21	12	9	0.102	0.158	0.65	0.236	0.43	0.315	0.32
SK-08	KILLI KUM	30	2.0	5.5	23	1.86	0.957	0.978	0.678	1.17	35	26	0.311	0.179	1.73	0.269	1.15	0.359	0.87
SK-09	KILLI KUM	25	3.0	8.0	21	1.86	0.926	1.426	0.994	1.00	25	19	0.194	0.173	1.12	0.259	0.75	0.345	0.56
SK-10	SILTLI KUM	24	3.5	9.5	22	1.84	0.906	1.680	1.175	0.93	22	17	0.171	0.169	1.02	0.253	0.68	0.337	0.51
SK-11	SILTLI KUM	21	4.5	10.0	30	1.81	0.900	1.741	1.295	0.88	19	14	0.144	0.157	0.92	0.236	0.61	0.314	0.46
SK-75	SİLTLİ KİL	18	5.0	8.5	31	1.89	0.920	1.556	1.245	0.90	16	12	0.128	0.149	0.86	0.224	0.57	0.299	0.43
SK-76	SİLTLİ KİL	12	5.5	9.0	31	1.89	0.913	1.621	1.311	0.88	11	8	0.092	0.147	0.62	0.220	0.42	0.294	0.31
SK-77	SİLTLİ KİL	18	5.0	15.5	42	1.88	0.821	2.879	1.950	0.70	13	9	0.104	0.158	0.66	0.236	0.44	0.315	0.33
SK-05	SILTLI KUM	7	3.0	12.5	25	1.82	0.864	2.230	1.450	0.83	6	4	0.065	0.173	0.38	0.259	0.25	0.346	0.19
SK-06	KİLLI KUM	13	4.0	8.0	22	1.82	0.926	1.394	1.066	0.97	13	9	0.105	0.158	0.67	0.236	0.44	0.315	0.33
SK-84	KUMLU KİL	17	4.5	13.5	35	2.02	0.850	2.642	1.721	0.75	13	10	0.106	0.170	0.62	0.254	0.42	0.339	0.31
SK-03	SILTLI KİL	21	4.0	12.5	35	2.02	0.864	2.368	1.498	0.82	17	13	0.134	0.178	0.76	0.266	0.50	0.355	0.38
SK-02	SILTLI KİL	17	4.5	6.5	30	2.02	0.945	1.261	1.057	0.97	17	12	0.131	0.147	0.89	0.220	0.59	0.293	0.45
SK-79	ÇAKILLI KIL	18	4.0	8.0	25	2.02	0.926	1.547	1.138	0.94	17	13	0.133	0.164	0.81	0.246	0.54	0.327	0.41
SK-01	SİLTLİ KİL	17	4.0	7.0	25	2.02	0.939	1.345	1.038	0.98	17	13	0.132	0.158	0.83	0.237	0.55	0.316	0.42
SK-82	KUMLU CAKIL	33	3.0	9.0	17	2.01	0.913	1.705	1.098	0.96	32	24	0.259	0.184	1.41	0.277	0.94	0.369	0.70
			M.= 7.6	;	MSF=0	.966													

Çizelge 5.2.	Çalışma alanının	amax=	0.2-0.3-0.	.4g ivm	e değerle	niyle U	iyanık,	(2002) J	letogra	ia görel	karşılaştı	பிரை			amax	<=U.Z	amax	K=0.3	ama	X=U.4
NOKTA NO	ZEMİN TİPİ	Vp (m/s)	Vs (m/s)	Z _w (m)	Z _{ad} (m)	FCI %	7 52	ra	σν	Vsd (m)	Vs _{max}	σw	σικ	SDO	KGO	GF	KGO	GF	KGO	GF
IS-49	KUMLU KIL	1146	179	3.0	8.0	30	1.93	0.939	1.006	179	225	483.94	438.37	0.144	0.207	0.69	0.311	0.46	0.415	0.35
IS-48	KUMLU KIL	1129	157	3.0	8.0	36	1.93	0.939	0.992	157	219	416.51	371.10	0.105	0.211	0.50	0.316	0.33	0.421	0.25
IS-47	KUMLU KIL	1324	168	2.5	6.5	36	1.96	0.950	0.816	177	219	467.85	429.99	0.149	0.207	0.72	0.310	0.48	0.414	0.36
IS-46	KUMLU KIL	1116	147	2.5	6.5	42	1.92	0.950	0.815	155	217	368.94	332.72	0.102	0.211	0.48	0.316	0.32	0.421	0.24
IS-45	KUMLU KIL	1519	156	3.0	10.0	50	2.00	0.907	1.161	150	205	392.39	323.46	0.106	0.220	0.48	0.330	0.32	0.440	0.24
IS-44	KUMLU KIL	1478	150	2.5	7.5	60	2.00	0.943	0.916	153	195	450.94	402.11	0.130	0.211	0.61	0.317	0.41	0.423	0.31
IS-43	SİLTLİ KİL	1122	155	2.5	10.0	60	1.92	0.907	1.147	150	195	371.18	303.17	0.120	0.222	0.54	0.333	0.36	0.444	0.27
IS-42	SİLTLİ KİL	1469	163	2.5	10.0	60	1.99	0.907	1.147	157	195	446.44	373.32	0.143	0.217	0.66	0.325	0.44	0.434	0.33
IS-41	SİLTLİ KİL	1271	166	2.5	7.5	60	1.95	0.943	0.903	170	195	441.13	394.33	0.207	0.211	0.98	0.316	0.65	0.422	0.49
IS-40	SİLTLİ KİL	1750	197	2.5	12.0	55	2.05	0.854	1.306	184	200	511.10	413.24	0.309	0.211	1.46	0.317	0.97	0.422	0.73
IS-39	SİLTLİ KİL	1280	153	3.0	10.5	60	1.96	0.894	1.190	146	195	453.66	383.33	0.112	0.212	0.53	0.317	0.35	0.423	0.26
IS-101	KUMLU KIL	1579	214	2.5	7.0	20	2.02	0.946	0.851	223	235	520.57	475.73	0.420	0.207	2.03	0.311	1.35	0.414	1.01
IS-102	KUMLU KIL	1495	164	2.5	8.5	20	2.00	0.935	0.995	164	235	445.34	386.54	0.103	0.215	0.48	0.323	0.32	0.431	0.24
IS-100	KUMLU KIL	1433	167	2.5	6.5	20	1.99	0.950	0.818	176	235	474.97	436.25	0.123	0.207	0.60	0.310	0.40	0.414	0.30
IS-99	YESIL KİL	1387	160	2.5	12.0	28	1.98	0.854	1.353	148	227	395.53	304.44	0.085	0.222	0.38	0.333	0.26	0.444	0.19
IS-98	YESIL KİL	1484	143	2.5	9.0	38	2.00	0.931	1.039	142	217	385.10	321.54	0.082	0.223	0.37	0.335	0.25	0.446	0.18
IS-97	YESIL KİL	871	137	2.0	10.0	42	1.87	0.907	1.102	134	213	391.99	323.38	0.074	0.220	0.34	0.330	0.22	0.440	0.17
IS-96	YESIL KİL	1193	178	2.0	10.0	45	1.94	0.907	1.116	173	210	491.18	417.52	0.159	0.213	0.75	0.320	0.50	0.427	0.37
IS-95	YESIL KİL	1386	172	2.0	5.0	40	1.98	0.962	0.636	193	215	424.51	395.75	0.245	0.206	1.19	0.309	0.79	0.413	0.59
					M_= 7.6	<u>í</u>		M	SF=0.9	67			Γ ₀ = 0.36 4	4						
V _p = Boyu	na Dalga Hızı					r _d =	Geriln	ne Azal	tma Fa	ktörü				a _{mm} = En	Büyük Ya	atay Yer	İvmesi			
V, = Kayn	ia Dalga Hizi					σ, =	Topla	m Düşe	y Geril	me				$M_w = Mc$	oment Ma	gnitüd				
$Z_w = Yera$	dtı Su Seviye Der	rinliği				V _{ad} =]	Efektif	Düşey	Gerilm	eye göı	e Düzelt	ilmiş Kay	ma Dalga	KGO = K	ayma Ger	ilme Ora	nı			
$Z_{ad} = Ara;$	ștırma Derinliği					V=	Sıvılaş	ma Ola	bilecek	Üst Su	nır Kayn	na Dalga H	lız Değer	$SDO = S_1$	ivilaşma I	)irenç Oı	anı			
FCI = İnc	e Tane Orani					σ., =	Dinan	uk Top	lam Di	işey Ge	rilme			G.F = Güv	zenlik Fak	törü	I			
$\gamma_{so} = Yera$	ltı Su Seviyesinir	ı Altınd	aki Biri	m Haci	m Ağırl	σ',, =	Dinan	uk Efel	ctif Düş	ey Ger	ilme									
$T_0 = Derpe$	emin Hakim Per	iyodu				MSF	= Mag	rnitüd S	kala Fa	ktörü										

Çizelge	5.2. Devam														amax	:=0.2	amax	<=0.3	ama	x=0.4
A NO	ZEMİN TİPİ	Vp (m/s)	Vs (m/s)	Zw	Z _{ad} (m)	FCI %	7 sa	ra	σν	Vsd (m)	Vs _{ma} x	σ _{us}	σι	SDO	KGO	GF	KGO	GF	KGO	GF
IS-66	VESIL KİL	1539	138	1.5	4.0	50	2.01	0.969	0.50	164	205	364.78	340.06	0.141	0.208	0.68	0.312	0.45	0.4159	0.34
IS-65	SİLTLİ KİL	1020	146	2.0	6.5	54	1.90	0.950	0.75	157	201	382.98	343.07	0.128	0.212	0.60	0.318	0.40	0.4243	0.30
IS-64	SİLTLİ KİL	883	146	2.5	6.0	62	1.88	0.954	0.76	157	193	417.02	386.92	0.145	0.206	0.71	0.308	0.47	0.4113	0.35
IS-63	SİLTLİ KİL	883	146	2.5	6.5	60	1.88	0.950	0.82	154	195	417.28	382.89	0.130	0.207	0.63	0.311	0.42	0.4143	0.31
IS-62	SİLTLİ KİL	1445	155	2.0	5.0	64	1.99	0.962	0.64	174	191	438.28	409.18	0.274	0.206	1.33	0.309	0.89	0.4121	0.67
IS-61	SİLTLİ KİL	1513	187	2.0	5.0	38	2.00	0.962	0.64	209	217	507.80	478.30	0.596	0.204	2.92	0.306	1.95	0.4084	1.46
IS-60	SİLTLİ KİL	1622	180	3.0	6.0	59	2.02	0.954	0.80	190	196	478.60	448.45	0.737	0.204	3.62	0.305	2.41	0.4073	1.81
IS-59	SİLTLİ KİL	1283	162	3.0	6.0	58	1.96	0.954	0.80	171	197	422.19	394.04	0.200	0.204	0.98	0.307	0.65	0.4089	0.49
IS-58	SİLTLİ KİL	1381	192	3.5	6.0	55	1.98	0.954	0.87	199	200	477.07	453.12	3.271	0.201	16.28	0.301	10.85	0.4018	8.14
IS-57	SİLTLİ KİL	1273	188	4.5	8.5	57	1.95	0.935	1.19	180	198	488.91	451.45	0.273	0.203	1.35	0.304	0.90	0.405	0.67
IS-104	SİLTLİ KİL	1321	158	2.0	5.5	15	1.96	0.958	0.70	173	240	409.89	376.78	0.114	0.208	0.55	0.313	0.36	0.4168	0.27
IS-103	SİLTLİ KİL	1366	149	2.5	4.5	11	1.97	0.966	0.65	166	244	406.17	387.08	0.101	0.203	0.50	0.304	0.33	0.4053	0.25
IS-26	ÇAKILLI KUM	1268	191	4.0	9.5	40	1.95	0.920	1.24	181	215	497.23	445.77	0.174	0.205	0.85	0.308	0.57	0.4106	0.42
IS-27	ÇAKILLI KUM	1144	163	5.0	9.5	44	1.93	0.920	1.32	152	211	427.84	386.83	0.103	0.204	0.51	0.305	0.34	0.4072	0.25
IS-28	ÇAKILLI KUM	945	187	6.0	11.0	52	1.89	0.880	1.54	168	203	494.21	450.61	0.159	0.193	0.82	0.290	0.55	0.3862	0.41
IS-29	ÇAKILLI KUM	1577	188	6.0	9.5	12	1.92	0.920	1.42	172	243	671.64	640.21	0.110	0.194	0.57	0.291	0.38	0.3878	0.28
IS-30	ÇAKILLI KUM	1507	223	5.5	10.0	15	1.90	0.907	1.41	205	240	780.01	740.22	0.194	0.192	1.01	0.288	0.67	0.384	0.51
IS-31	ÇAKILLI KUM	1480	278	6.5	9.5	17	1.90	0.920	1.44	254	238	817.26	790.89	-0.106	0.191	2.10	0.286	2.10	0.3814	2.10
IS-37	ÇAKILLI KUM	1287	165	6.5	9.0	16	1.86	0.934	1.39	152	239	627.43	606.40	0.084	0.194	0.43	0.291	0.29	0.3877	0.22
IS-32	SİLTLİ KUM	1138	169	5.0	12.5	45	1.83	0.840	1.63	150	210	634.68	573.79	0.100	0.188	0.53	0.282	0.35	0.3755	0.27
IS-33	SİLTLİ KUM	1671	199	6.0	11.0	54	1.93	0.880	1.55	178	201	635.80	589.98	0.229	0.191	1.20	0.286	0.80	0.3818	0.60
IS-105	KUMLU KIL	820	157	4.0	8.5	45	1.86	0.935	1.13	152	210	406.75	368.61	0.105	0.206	0.51	0.310	0.34	0.4127	0.25
IS-106	KUMLU KIL	833	184	4.0	7.5	52	1.87	0.943	1.04	182	203	502.50	472.74	0.245	0.200	1.22	0.301	0.82	0.4008	0.61
IS-107	KUMLU KIL	1305	172	3.5	10.0	55	1.96	0.960	1.23	163	200	446.68	385.41	0.151	0.223	0.68	0.334	0.45	0.4452	0.34
IS-108	KUMLU KIL	1716	183	2.5	8.0	57	2.04	0.939	0.95	185	198	540.66	484.38	0.370	0.210	1.77	0.314	1.18	0.4192	0.88
IS-119	KUMLU KIL	1354	182	2.5	7.0	60	1.97	0.946	0.87	188	195	486.71	443.86	0.650	0.208	3.13	0.311	2.09	0.4151	1.56
					M.,= 7.6			М	SF=0.9	67			T ₀ = 0.364	1						

Çizelge :	5.2. Devam														amax	k=0.2	amax	:=0.3	ama	x=0.4
A NO	ZEMİN TİPİ	Vp (m/s)	Vs (m/s)	Zw	Z _{ad} (m)	FCI %	7 52	ra	σν	Vsa (m)	Vs _{ma} x	σ _{vs}	σικ	SDO	KGO	GF	KGO	GF	KGO	GF
IS-25	ÇAKILLI KUM	1020	178	3.0	7.0	58	1.80	0.946	0.893	183	197	400.77	369.22	0.339	0.207	1.64	0.310	1.09	0.4138	0.82
IS-24	ÇAKILLI KUM	1513	158	3.0	10.0	54	1.90	0.840	1.22	150	201	433.28	371.30	0.111	0.199	0.56	0.298	0.37	0.3972	0.28
IS-23	ÇAKILLI KUM	1572	162	3.5	12.5	49	1.91	0.907	1.508	146	206	381.99	301.26	0.097	0.234	0.41	0.352	0.28	0.4687	0.21
IS-22	ÇAKILLI KUM	694	198	5.0	10.0	47	1.74	0.947	1.342	184	208	413.59	377.36	0.220	0.209	1.05	0.314	0.70	0.4188	0.53
IS-21	ÇAKILLI KUM	633	181	6.0	8.5	60	1.73	0.935	1.256	171	195	436.40	418.58	0.207	0.196	1.06	0.294	0.70	0.3915	0.53
IS-20	ÇAKILLI KUM	662	165	6.0	8.5	64	1.73	0.974	1.274	155	191	432.12	414.16	0.143	0.204	0.70	0.306	0.47	0.4081	0.35
IS-19	ÇAKILLI KUM	641	181	6.0	7.5	55	1.73	0.943	1.169	174	200	453.37	442.66	0.195	0.194	1.01	0.290	0.67	0.3871	0.50
IS-18	ÇAKILLI KUM	495	160	6.5	8.5	52	1.70	0.935	1.293	150	203	377.06	363.35	0.106	0.195	0.54	0.292	0.36	0.3896	0.27
IS-17	ÇAKILLI KUM	616	187	6.0	8.5	58	1.72	0.935	1.261	176	197	401.90	384.16	0.234	0.196	1.19	0.295	0.79	0.3929	0.60
IS-16	ÇAKILLI KUM	690	195	6.0	9.0	49	1.74	0.931	1.315	182	206	466.59	444.87	0.216	0.196	1.10	0.294	0.73	0.3925	0.55
IS-13	KILLI KUM	868	176	2.5	4.5	28	1.77	1.054	0.612	199	227	403.23	388.05	0.217	0.201	1.08	0.330	0.72	0.4027	0.54
IS-12	KILLI KUM	1282	144	2.0	5.5	23	1.86	1.027	0.678	159	232	351.03	321.63	0.097	0.211	0.46	0.339	0.31	0.4212	0.23
IS-11	KILLI KUM	1283	159	2.0	4.5	27	1.86	1.054	0.582	182	228	367.04	346.03	0.147	0.206	0.72	0.337	0.48	0.4116	0.36
IS-10	KILLI KUM	1316	160	3.0	8.0	21	1.86	0.939	0.994	160	234	389.19	346.85	0.098	0.213	0.46	0.319	0.31	0.4253	0.23
IS-09	SİLTLİ KUM	1213	154	3.5	9.5	22	1.84	0.920	1.175	148	233	363.11	313.51	0.082	0.216	0.38	0.324	0.25	0.4317	0.19
IS-08	KUMLU KIL	1297	137	3.5	6.0	30	1.96	0.954	0.845	143	225	348.65	325.12	0.079	0.205	0.39	0.307	0.26	0.4093	0.19
IS-07	SİLTLİ KUM	1250	160	3.5	10.0	32	1.85	0.907	1.228	152	223	375.89	321.69	0.093	0.215	0.43	0.322	0.29	0.4295	0.22
IS-06	SİLTLİ KUM	1208	152	4.5	10.0	30	1.84	0.907	1.293	143	225	357.13	311.72	0.079	0.210	0.37	0.315	0.25	0.4204	0.19
IS-05	SİLTLİ KUM	1050	144	4.5	10.0	31	1.81	0.924	1.295	135	225	338.76	295.05	0.070	0.215	0.33	0.322	0.22	0.4294	0.16
IS-02	SİLTLİ KİL	935	134	6.0	10.5	31	1.89	0.894	1.515	121	224	340.33	301.17	0.055	0.202	0.27	0.303	0.18	0.4039	0.14
IS-03	SİLTLİ KİL	842	168	5.0	18.5	40	1.87	0.680	2.21	138	215	452.86	337.86	0.078	0.182	0.43	0.273	0.29	0.3646	0.21
IS-01	SİLTLİ KİL	924	133	5.0	15.5	42	1.88	0.760	1.95	113	213	329.41	238.27	0.051	0.210	0.24	0.315	0.16	0.4204	0.12
IS-14	KILLI KUM	1105	151	4.0	8.0	22	1.82	0.939	1.066	149	233	361.05	328.84	0.083	0.208	0.40	0.312	0.26	0.4156	0.20
IS-67	KUMLU CAKIL	1561	155	3.0	9.0	17	2.01	0.931	1.098	151	238	384.76	325.18	0.084	0.220	0.38	0.331	0.25	0.4407	0.19
IS-68	YESIL KIL	1231	188	2.5	5.5	20	1.95	0.958	0.711	205	235	496.26	468.42	0.213	0.203	1.05	0.304	0.70	0.4059	0.52
					M_= 7.6	;		М	SF=0.9	67			T ₀ = 0.364	t I						

Çizelge 5.3	Çalışma alanını	n amax=	0.426g in	me değeı	riyle Youd	l et.al, (20	001) Met	oduna göi	re karşılı	aştırlmas	51				,
NOKTA	ZEMİN	N	Zw	Zad	FCI			_		c	N		CED	CDD	CE
NO	TİPİ	1430	(m)	(m)	%	75a.	-4	5	Οų	∽n.	14	(141)60	CSR	CAR	Gr
SK-37	KUMLU KİL	16	3.0	9.0	20	1.93	0.913	1.748	1.190	0.92	15	11	0.371	0.118	0.32
SK-38	KUMLU KİL	13	3.0	8.0	30	1.93	0.926	1.471	1.006	1.00	13	10	0.375	0.107	0.29
SK-40	KUMLU KİL	9	2.5	6.5	36	1.96	0.945	1.202	0.816	1.09	10	7	0.386	0.088	0.23
SK-51	KUMLU KİL	27	2.5	6.5	38	1.92	0.945	1.184	0.815	1.09	29	22	0.380	0.235	0.62
SK-50	KUMLU KİL	14	2.5	7.5	60	2.00	0.933	1.414	0.916	1.04	15	11	0.399	0.117	0.29
SK-43	SİLTLİ KİL	16	2.5	10.0	60	1.92	0.900	1.841	1.147	0.94	15	11	0.400	0.120	0.30
SK-44	SİLTLİ KİL	16	2.5	12.0	SS	2.05	0.872	2.304	1.306	0.88	14	11	0.426	0.114	0.27
SK-30	KUMLU KİL	13	2.5	7.5	20	2.02	0.933	1.426	0.919	1.04	13	10	0.401	0.110	0.28
SK-35	KUMLU KİL	15	2.5	9.0	38	2.00	0.913	1.687	1.039	0.98	15	11	0.411	0.118	0.29
SK-52	KUMLU KİL	18	2.0	6.5	54	1.90	0.945	1.154	0.747	1.13	20	15	0.404	0.157	0.39
SK-49	KUMLU KİL	16	2.0	5.0	64	1.99	0.962	0.933	0.636	1.20	19	14	0.391	0.149	0.38
SK-45	KUMLU KİL	15	3.0	6.0	58	1.96	0.951	1.092	0.805	1.10	16	12	0.357	0.130	0.36
SK-46	SİLTLİ KİL	17	4.5	8.5	58	1.95	0.920	1.573	1.191	0.92	16	12	0.336	0.124	0.37
SK-24	SİLTLİ KİL	30	2.0	S.S	15	1.96	0.957	1.034	0.697	1.16	35	26	0.393	0.305	0.77
SK-25	SİLTLİ KİL	20	3.0	6.5	15	1.97	0.945	1.205	0.865	1.07	21	16	0.365	0.164	0.45
SK-26	SİLTLİ KİL	11	1.5	8.0	15	1.97	0.926	1.532	0.900	1.05	12	9	0.437	0.098	0.22
SK-27	ÇAKILLI KUM	13	2.0	5.5	15	1.97	0.957	1.039	0.698	1.16	15	11	0.394	0.121	0.31
	a _{max} = 0.426		M _w = 7.6		MSF=0.9	66									
N ₃₀ = 30cm'd	eki Darbe Sayısı						$C_{\aleph} = Efe$	ktif Düşey	Gerilmeye	göre Düze	ltme Kat	sayısı			
Z _w = Yeraltı	Su Seviye Derinliği						N ₁ = Efek	tif Düşey (	Gerilmeye	göre Düzel	ltilmiş SP'	T N Değeri			
Z _{ad} = Araştır	rma Derinliği						$(N_1)_{60} = E$	fektif Düşe	ey Gerilme	ve %60 E	nerji Seviy	yesine göre	Düzeltilm	iş SPT N D	eğeri 🛛
FCI = İnce 7	Fane Orani						MSF = M	Magnitüd Sl	kala Faktö:	rü					
γ_{so} = Yeral	tı Su Seviyesinin Altı	ndaki Bi	rim Hacim	Ağırlık			a _{mm} = En	Büyük Yat	tay Yer İvr	nesi					
r _d = Gerilm	e Azaltma Faktörü						CSR =Dev	rir Gerime	Orani						
$\sigma_* = \text{Düşey}$	Gerilme						CRR = De	evir Direnç	; Oranı						
σ' , = Efektif	Düşey Gerilme						G.F = Gür	enlik Fakt	törü						
M = Mome	nt Magnitüd														

Devam														
ZEMİN TİPİ	N ₃₀	Z _w (m)	Z _{ad} (m)	FCI %	Ysa	ra	σν	σν	Cn	Nı	(N1)60	CSR	CRR	GF
SİLTLİ KİL	17	2.0	7.0	15	1.97	0.939	1.335	0.848	1.07	18	14	0.409	0.142	0.35
SİLTLİ KİL	18	2.0	7.0	15	1.97	0.939	1.334	0.848	1.07	19	15	0.409	0.150	0.37
SİLTLİ KUM	14	6.0	9.5	12	1.92	0.906	1.736	1.416	0.84	12	9	0.308	0.099	0.32
SİLTLİ KUM	22	5.5	14.0	45	1.83	0.843	2.524	1.821	0.73	16	12	0.324	0.127	0.39
SİLTLİ KUM	40	6.0	15.0	40	1.93	0.828	2.798	1.957	0.70	28	21	0.328	0.219	0.67
SİLTLİ KİL	11	4.0	7.5	52	1.87	0.933	1.348	1.044	0.98	11	8	0.333	0.093	0.28
SİLTLİ KİL	12	2.0	8.0	62	1.97	0.926	1.520	0.937	1.03	12	9	0.416	0.103	0.25
SİLTLİ KİL	10	2.0	8.0	59	1.97	0.926	1.520	0.937	1.03	10	8	0.416	0.090	0.22
SİLTLİ KİL	20	2.0	14.0	53	1.97	0.843	2.702	1.537	0.80	16	12	0.410	0.127	0.31
ÇAKILLI KUM	18	2.5	6.5	51	1.80	0.945	1.133	0.811	1.09	20	15	0.365	0.152	0.42
ÇAKILLI KUM	19	3.5	12.5	49	1.91	0.864	2.331	1.508	0.81	15	12	0.370	0.123	0.33
ÇAKILLI KUM	18	6.0	8.5	60	1.73	0.920	1.438	1.256	0.90	16	12	0.292	0.128	0.44
KILLI KUM	10	2.5	4.5	28	1.77	0.968	0.766	0.612	1.21	12	9	0.336	0.102	0.30
KILLI KUM	30	2.0	5.5	23	1.86	0.957	0.978	0.678	1.17	35	26	0.382	0.311	0.81
KILLI KUM	25	3.0	8.0	21	1.86	0.926	1.426	0.994	1.00	25	19	0.368	0.194	0.53
SILTLI KUM	24	3.5	9.5	22	1.84	0.906	1.680	1.175	0.93	22	17	0.359	0.171	0.48
SILTLI KUM	21	4.5	10.0	30	1.81	0.900	1.741	1.295	0.88	19	14	0.335	0.144	0.43
SİLTLİ KİL	18	5.0	8.5	31	1.89	0.920	1.556	1.245	0.90	16	12	0.318	0.128	0.40
SİLTLİ KİL	12	5.5	9.0	31	1.89	0.913	1.621	1.311	0.88	11	8	0.313	0.092	0.29
SİLTLİ KİL	18	5.0	15.5	42	1.88	0.821	2.879	1.950	0.70	13	9	0.336	0.104	0.31
SILTLI KUM	7	3.0	12.5	25	1.82	0.864	2.230	1.450	0.83	6	4	0.368	0.065	0.18
KİLLI KUM,	13	4.0	8.0	22	1.82	0.926	1.394	1.066	0.97	13	9	0.336	0.105	0.31
KUMLU KİL	17	4.5	13.5	35	2.02	0.850	2.642	1.721	0.75	13	10	0.361	0.106	0.29
SILTLI KİL	21	4.0	12.5	35	2.02	0.864	2.368	1.498	0.82	17	13	0.378	0.134	0.36
SILTLI KİL	17	4.5	6.5	30	2.02	0.945	1.261	1.057	0.97	17	12	0.312	0.131	0.42
ÇAKILLI KIL	18	4.0	8.0	25	2.02	0.926	1.547	1.138	0.94	17	13	0.349	0.133	0.38
SİLTLİ KİL	17	4.0	7.0	25	2.02	0.939	1.345	1.038	0.98	17	13	0.337	0.132	0.39
KUMLU CAKIL	33	3.0	9.0	17	2.01	0.913	1.705	1.098	0.96	32	24	0.393	0.259	0.66
	Devam ZEMİN TİPİ SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KUM SİLTLİ KUM SİLTLİ KUM SİLTLİ KİL SİLTLİ KUM SİLTLİ KUM SİLTLİ KUM SİLTLİ KUM SİLTLİ KÜL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ KİL SİLTLİ	Devam ZEMIN TİPİ N30 SİLTLİ KİL 17 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KUM 14 SİLTLİ KUM 22 SİLTLİ KUM 40 SİLTLİ KUM 11 SİLTLİ KİL 11 SİLTLİ KİL 12 SİLTLİ KİL 12 SİLTLİ KİL 10 SİLTLİ KİL 10 ÇAKILLI KUM 18 ÇAKILLI KUM 10 KİLLİ KUM 20 ÇAKILLI KUM 12 SİLTLİ KÜM 12 SİLTLİ KUM 21 SİLTLİ KÜM 21 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KİL 18 SİLTLİ KİL 17 SİLTLİ KİL 17 SİLTLİ KİL 17 ŞİLTLİ KİL 17 ŞİLTLİ KİL 17 ŞİLTLİ KİL 17	Devam N30 Zw (m) SİLTLİ KİL 17 2.0 SİLTLİ KİL 18 2.0 SİLTLİ KİL 18 2.0 SİLTLİ KİL 18 2.0 SİLTLİ KİL 14 6.0 SİLTLİ KUM 40 6.0 SİLTLİ KUM 40 6.0 SİLTLİ KİL 11 4.0 SİLTLİ KİL 12 2.0 SİLTLİ KİL 10 2.0 SİLTLİ KİL 10 2.0 SİLTLİ KİL 10 2.0 SİLTLİ KİL 10 2.0 ÇAKİLLI KÜM 18 2.5 ÇAKİLLI KÜM 18 6.0 KILLI KUM 10 2.5 KİLLI KÜM 20 2.0 KİLLI KÜM 20 3.0 SİLTLİ KİL 18 5.0 SİLTLİ KİL 18 5.0 SİLTLİ KİL 18 5.0 SİLTLİ KİL 17 4.5 S	Devam ZeMin Tipi N30 (m) Zw (m) Zad (m) SiLTLi KiL 17 2.0 7.0 SiLTLi KiL 18 2.0 7.0 SiLTLi KiL 18 2.0 7.0 SiLTLi KUM 14 6.0 9.5 SiLTLi KUM 22 5.5 14.0 SiLTLi KUM 40 6.0 15.0 SiLTLi KUM 40 6.0 15.0 SiLTLi KIL 11 4.0 7.5 SiLTLi KiL 12 2.0 8.0 SiLTLi KiL 10 2.0 8.0 SiLTLi KiL 10 2.0 14.0 ÇAKILLI KUM 18 2.5 6.5 ÇAKILLI KUM 19 3.5 12.5 ÇAKILLI KUM 18 6.0 8.5 KILLI KUM 20 2.0 4.5 KILLI KUM 21 4.5 10.0 SiLTLI KIL 18 5.0 15.5 SILTLI KIL	Devam N30 Zw (m) Zad (m) FCI 96 SİLTLİ KİL 17 2.0 7.0 15 SİLTLİ KİL 18 2.0 7.0 15 SİLTLİ KİL 18 2.0 7.0 15 SİLTLİ KUM 14 6.0 9.5 12 SİLTLİ KUM 22 5.5 14.0 45 SİLTLİ KUM 40 6.0 15.0 40 SİLTLİ KUM 11 4.0 7.5 52 SİLTLİ KİL 11 4.0 7.5 52 SİLTLİ KİL 10 2.0 8.0 62 SİLTLİ KİL 10 2.0 8.0 59 SİLTLİ KİL 10 2.0 14.0 53 ÇAKILLI KUM 18 2.5 6.5 51 ÇAKILLI KUM 10 2.5 23 22 SİLTLİ KUM 21 4.5 10.0 30 SİLTLİ KUM 21 4.5 10.0 <td>Devan Zewin Zwin Zwin Zait FCI 9% Fysi siltTli Kil 17 2.0 7.0 15 1.97 siltTli Kil 18 2.0 7.0 15 1.97 siltTli KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 siltTli KUM 22 5.5 14.0 45 1.83 siltTli KUM 40 6.0 15.0 400 1.93 siltTli KUM 40 6.0 15.0 400 1.93 siltTli Kil 11 4.0 7.5 52 1.87 siltTli Kil 10 2.0 8.0 62 1.97 siltTli Kil 10 2.0 8.0 59 1.97 siltTli Kil 10 2.0 14.0 53 1.97 çAkilli KuM 18 2.5 6.5 51 1.80 çAkilli KuM 19 3.5 12.5 49 1.91 çAkilli KuM</td> <td>Devan Image: constraint of the system</td> <td>Devam Image: Constraint of the constraint of</td> <td>Devam Na0 Zw Zw Call FCI 96 Ya R1 Gv Gv SILTLI KIL 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 SILTLI KIL 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 SILTLI KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 SILTLI KUM 22 5.5 14.0 45 1.83 0.843 2.524 1.821 SILTLI KUM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 SILTLI KIL 11 4.0 7.5 52 1.87 0.933 1.348 1.044 SILTLI KIL 12 2.0 8.0 62 1.97 0.926 1.520 0.937 SILTLI KIL 10 2.0 1.40 S3 1.97 0.843 2.702 1.537 ÇAKILLI KUM 18</td> <td>Devam N30 Zw Zw Zw FC1 (m) Ysa Fu Sw Sw Cx Cx SilrTli Kil 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 1.07 SilrTli Kil 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 1.07 SilrTli KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 0.848 SilrTli KUM 22 5.5 14.0 455 1.83 0.843 2.524 1.821 0.73 SilrTli KiL 11 4.0 7.5 522 1.87 0.933 1.348 1.044 0.98 SilrTli KiL 10 2.0 8.0 62 1.97 0.926 1.520 0.937 1.03 SilrTli KiL 10 2.0 8.0 59 1.97 0.943 1.30 0.811 1.09 ÇAKILLI KUM 18 2</td> <td>Devam Cash FCI (m) FSI FSI FSI Cash Cash Cash N1 Sill TLi Kill 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 1.07 18 Sill TLi Kill 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 1.07 19 Sill TLi KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 0.844 12 Sill TLi KUM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 0.70 28 Sill TLi KIM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 0.70 28 Sill TLi KIL 11 4.0 7.5 52 1.87 0.926 1.520 0.937 1.03 10 Sill TLi KIL 10 2.0 8.0 59 1.97 0.926 1.520 0.937</td> <td>Devam Composition Composition Composition Composition Composition Composition Composition Composition Number of the term of term of te</td> <td>Devan Na Zw Ka Fel Fa <th< td=""><td>Devent No Co Co Co Co Co Co No Co No Co No No No No No No No No No No No No No No <th< td=""></th<></td></th<></td>	Devan Zewin Zwin Zwin Zait FCI 9% Fysi siltTli Kil 17 2.0 7.0 15 1.97 siltTli Kil 18 2.0 7.0 15 1.97 siltTli KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 siltTli KUM 22 5.5 14.0 45 1.83 siltTli KUM 40 6.0 15.0 400 1.93 siltTli KUM 40 6.0 15.0 400 1.93 siltTli Kil 11 4.0 7.5 52 1.87 siltTli Kil 10 2.0 8.0 62 1.97 siltTli Kil 10 2.0 8.0 59 1.97 siltTli Kil 10 2.0 14.0 53 1.97 çAkilli KuM 18 2.5 6.5 51 1.80 çAkilli KuM 19 3.5 12.5 49 1.91 çAkilli KuM	Devan Image: constraint of the system	Devam Image: Constraint of the constraint of	Devam Na0 Zw Zw Call FCI 96 Ya R1 Gv Gv SILTLI KIL 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 SILTLI KIL 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 SILTLI KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 SILTLI KUM 22 5.5 14.0 45 1.83 0.843 2.524 1.821 SILTLI KUM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 SILTLI KIL 11 4.0 7.5 52 1.87 0.933 1.348 1.044 SILTLI KIL 12 2.0 8.0 62 1.97 0.926 1.520 0.937 SILTLI KIL 10 2.0 1.40 S3 1.97 0.843 2.702 1.537 ÇAKILLI KUM 18	Devam N30 Zw Zw Zw FC1 (m) Ysa Fu Sw Sw Cx Cx SilrTli Kil 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 1.07 SilrTli Kil 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 1.07 SilrTli KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 0.848 SilrTli KUM 22 5.5 14.0 455 1.83 0.843 2.524 1.821 0.73 SilrTli KiL 11 4.0 7.5 522 1.87 0.933 1.348 1.044 0.98 SilrTli KiL 10 2.0 8.0 62 1.97 0.926 1.520 0.937 1.03 SilrTli KiL 10 2.0 8.0 59 1.97 0.943 1.30 0.811 1.09 ÇAKILLI KUM 18 2	Devam Cash FCI (m) FSI FSI FSI Cash Cash Cash N1 Sill TLi Kill 17 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.335 0.848 1.07 18 Sill TLi Kill 18 2.0 7.0 15 1.97 0.939 1.334 0.848 1.07 19 Sill TLi KUM 14 6.0 9.5 12 1.92 0.906 1.736 1.416 0.844 12 Sill TLi KUM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 0.70 28 Sill TLi KIM 40 6.0 15.0 40 1.93 0.828 2.798 1.957 0.70 28 Sill TLi KIL 11 4.0 7.5 52 1.87 0.926 1.520 0.937 1.03 10 Sill TLi KIL 10 2.0 8.0 59 1.97 0.926 1.520 0.937	Devam Composition Composition Composition Composition Composition Composition Composition Composition Number of the term of term of te	Devan Na Zw Ka Fel Fa <th< td=""><td>Devent No Co Co Co Co Co Co No Co No Co No No No No No No No No No No No No No No <th< td=""></th<></td></th<>	Devent No Co Co Co Co Co Co No Co No Co No No No No No No No No No No No No No No No No <th< td=""></th<>

Çizelge 5	5.4 Çalışma alaı	нинин ан	1ax=0.420	óg ivme d	leğeriyle	Uyanık	i, (200	2) Meto	duna g	öre kar	şılaştış	ması				
NOKTA NO	ZEMİN TİPİ	Vp (m/s)	Vs (m/s)	Z _w (m)	Z _{ad} (m)	FCI %	7 5a	ra	σν	Vs _d (m)	Vs _{max}	σw	σໜ່	KGO	SDO	GF
IS-49	KUMLU KIL	1146	179	3.0	8.0	30	1.93	0.939	1.006	179	225	483.94	438.37	0.442	0.144	0.33
IS-48	KUMLU KIL	1129	157	3.0	8.0	36	1.93	0.939	0.992	157	219	416.51	371.10	0.449	0.105	0.23
IS-47	KUMLU KIL	1324	168	2.5	6.5	36	1.96	0.950	0.816	177	219	467.85	429.99	0.440	0.149	0.34
IS-46	KUMLU KIL	1116	147	2.5	6.5	42	1.92	0.950	0.815	155	217	368.94	332.72	0.449	0.102	0.23
IS-45	KUMLU KIL	1519	156	3.0	10.0	50	2.00	0.907	1.161	150	205	392.39	323.46	0.469	0.106	0.23
IS-44	KUMLU KIL	1478	150	2.5	7.5	60	2.00	0.943	0.916	153	195	450.94	402.11	0.450	0.130	0.29
IS-43	SİLTLİ KİL	1122	155	2.5	10.0	60	1.92	0.907	1.147	150	195	371.18	303.17	0.473	0.120	0.25
IS-42	SİLTLİ KİL	1469	163	2.5	10.0	60	1.99	0.907	1.147	157	195	446.44	373.32	0.462	0.143	0.31
IS-41	SİLTLİ KİL	1271	166	2.5	7.5	60	1.95	0.943	0.903	170	195	441.13	394.33	0.449	0.207	0.46
IS-40	SİLTLİ KİL	1750	197	2.5	12.0	55	2.05	0.854	1.306	184	200	511.10	413.24	0.450	0.309	0.69
IS-39	SİLTLİ KİL	1280	153	3.0	10.5	60	1.96	0.894	1.190	146	195	453.66	383.33	0.451	0.112	0.25
IS-101	KUMLU KIL	1579	214	2.5	7.0	20	2.02	0.946	0.851	223	235	520.57	475.73	0.441	0.420	0.95
IS-102	KUMLU KIL	1495	164	2.5	8.5	20	2.00	0.935	0.995	164	235	445.34	386.54	0.459	0.103	0.23
IS-100	KUMLU KIL	1433	167	2.5	6.5	20	1.99	0.950	0.818	176	235	474.97	436.25	0.441	0.123	0.28
IS-99	YESIL KİL	1387	160	2.5	12.0	28	1.98	0.854	1.353	148	227	395.53	304.44	0.472	0.085	0.18
IS-98	YESIL KİL	1484	143	2.5	9.0	38	2.00	0.931	1.039	142	217	385.10	321.54	0.475	0.082	0.17
IS-97	YESIL KİL	871	137	2.0	10.0	42	1.87	0.907	1.102	134	213	391.99	323.38	0.468	0.074	0.16
IS-96	YESIL KİL	1193	178	2.0	10.0	45	1.94	0.907	1.116	173	210	491.18	417.52	0.455	0.159	0.35
IS-95	YESIL KİL	1386	172	2.0	5.0	40	1.98	0.962	0.636	193	215	424.51	395.75	0.439	0.245	0.56
	a _{max} = 0.426			-	M.= 7.6			M	[SF=0.96	57			T _o = 0.364		1	
V = Bourn	na Dalea Huen					v. = Ga	nilma 4	zaltma F	- Paktörü					ə = Fn Bür	rik Vatar Ve	ar İzəmasi
V = Kapm	a Dalea Him					$\pi = T_{c}$	onlam D	iisenz Gen	ilme					M = Mome	yan Tatay I. ant Magnitiid	
$7_{\rm c} = Veral$	ltı Su Sevive Deriv	ıliği				V .= Efe	ktif Düs	ev Geril:	meve söi	e Düzelt	ilmis Kar	rma Dalga H	[192]	KGO = Kavz	na Gerilme ()	7271
$Z_{ad} = Araş$	tırma Derinliği					V _{max} = Sr	zilaşma (	Olabilece	ek Üst Sr	nır Kayn	ua Dalga	Hız Değeri		SDO = Sivil	aşma Direnç I	Orani
FCI = İnce	e Tane Orani					$\sigma_{ss} = \mathrm{Di}$	namik I	Foplam I	Düşey Ge	rilme				G.F = Güven	lik Faktörü	
$\gamma_{so} = Yeral$	tı Su Seviyesinin A	Altındaki	Birim Hac	im Ağırlık	¢	$\sigma'_{**} = \mathrm{Di}$	namik E	fektif D	üşey Ger	ilme						
T ₀ = Derpe	min Hakim Periy	odu				MSF =	Magniti	id Skala I	Faktörü							

Çizelge 5	A Devam						_									
NOKTA	ZEMİN	Vp	Vs	Z _w	Zad	FCI	7 5a	ra	σν	Vsd	Vs _{max}	σw	σ _{vs} ΄	KGO	SDO	GF
NO		(m/s)	(m/s)	(m)	(m)	9/0				(m)						
15-66	YESIL KIL	1539	138	1.5	4.0	50	2.01	0.969	0.501	164	205	364.78	340.06	0.443	0.141	0.32
15-65	SILTLI KIL	1020	146	2.0	6.5	54	1.90	0.950	0.747	157	201	382.98	343.07	0.452	0.128	0.28
IS-64	SILTLI KIL	883	146	2.5	6.0	62	1.88	0.954	0.757	157	193	417.02	386.92	0.438	0.145	0.33
IS-63	SILTLI KIL	883	146	2.5	6.5	60	1.88	0.950	0.818	154	195	417.28	382.89	0.441	0.130	0.30
IS-62	SİLTLİ KİL	1445	155	2.0	5.0	64	1.99	0.962	0.636	174	191	438.28	409.18	0.439	0.274	0.63
IS-61	SİLTLİ KİL	1513	187	2.0	5.0	38	2.00	0.962	0.636	209	217	507.80	478.30	0.435	0.596	1.37
IS-60	SİLTLİ KİL	1622	180	3.0	6.0	59	2.02	0.954	0.802	190	196	478.60	448.45	0.434	0.737	1.70
IS-59	SİLTLİ KİL	1283	162	3.0	6.0	58	1.96	0.954	0.805	171	197	422.19	394.04	0.435	0.200	0.46
IS-58	SİLTLİ KİL	1381	192	3.5	6.0	55	1.98	0.954	0.870	199	200	477.07	453.12	0.428	3.271	7.64
IS-S7	SİLTLİ KİL	1273	188	4.5	8.5	57	1.95	0.935	1.191	180	198	488.91	451.45	0.431	0.273	0.63
IS-104	SİLTLİ KİL	1321	158	2.0	5.5	15	1.96	0.958	0.697	173	240	409.89	376.78	0.444	0.114	0.26
IS-103	SİLTLİ KİL	1366	149	2.5	4.5	11	1.97	0.966	0.647	166	244	406.17	387.08	0.432	0.101	0.23
IS-26	ÇAKILLI KUM	1268	191	4.0	9.5	40	1.95	0.920	1.244	181	215	497.23	445.77	0.437	0.174	0.40
IS-27	ÇAKILLI KUM	1144	163	5.0	9.5	44	1.93	0.920	1.324	152	211	427.84	386.83	0.434	0.103	0.24
IS-28	ÇAKILLI KUM	945	187	6.0	11.0	52	1.89	0.880	1.542	168	203	494.21	450.61	0.411	0.159	0.39
IS-29	ÇAKILLI KUM	1577	188	6.0	9.5	12	1.92	0.920	1.416	172	243	671.64	640.21	0.411	0.111	0.27
IS-30	ÇAKILLI KUM	1507	223	5.5	10.0	15	1.90	0.907	1.412	205	240	780.01	740.22	0.407	0.194	0.48
IS-31	ÇAKILLI KUM	1480	278	6.5	9.5	17	1.90	0.920	1.440	254	238	817.26	790.89	0.405	-	-
IS-37	ÇAKILLI KUM	1287	165	6.5	9.0	16	1.86	0.934	1.387	152	239	627.43	606.40	0.412	0.084	0.20
IS-32	SİLTLİ KUM	1138	169	5.0	12.5	45	1.83	0.840	1.629	150	210	634.68	573.79	0.396	0.100	0.25
IS-33	SİLTLİ KUM	1671	199	6.0	11.0	54	1.93	0.880	1.548	178	201	635.80	589.98	0.404	0.229	0.57
IS-105	KUMLU KIL	820	157	4.0	8.5	45	1.86	0.935	1.132	152	210	406.75	368.61	0.440	0.105	0.24
IS-106	KUMLU KIL	833	184	4.0	7.5	52	1.87	0.943	1.044	182	203	502.50	472.74	0.427	0.245	0.57
IS-107	KUMLU KIL	1305	172	3.5	10.0	55	1.96	0.960	1.228	163	200	446.68	385.41	0.474	0.151	0.32
IS-108	KUMLU KIL	1716	183	2.5	8.0	57	2.04	0.939	0.949	185	198	540.66	484.38	0.446	0.370	0.83
IS-119	KUMLU KIL	1354	182	2.5	7.0	60	1.97	0.946	0.871	188	195	486.71	443.86	0.442	0.650	1.47
	a _{max} = 0.426				M.= 7.6			M	ISF=0.96	7			T _o = 0.364			

Çizelge ~~f~~	5.4 Devam															
NOKTA	ZEMİN	Vp	Vs	Z _w	Zad	FCI	Ysa	ra	σν	Vs _d	Vsmax	σw	σικ	KGO	SDO	GF
IS OS		(m/s)	(m/s)	(m)	(m) 20	9/0	1.00	0.044	0.000	(m) 100	102	400.00	0.00	0.400	0.000	0.70
15-25	ÇAKILLI KUM	1020	178	3.0	7.0	28	1.80	0.946	0.893	183	197	400.77	369.22	0.438	0.339	0.78
13-24	ÇAKILLI KUM	1513	158	3.0	10.0	24	1.90	0.840	1.22	150	201 207	433.28	371.30 201.20	0.418	0.112	0.27
15-25	ÇAKILLI KUM	1572	162	5.0	12.5	49	1.91	0.907	1.008	146	206	381.99	301.26	0.490	0.098	0.20
15-22	ÇAKILLI KUM	694	198	0.C 2.0	10.0	47	1.74	0.947	1.342	184	208	413.39	377.30	0.442	0.224	0.51
13-21	ÇAKILLI KUM	633	181	6.0	8.3	60	1.73	0.935	1.200	1/1	195	436.40	418.58	0.415	0.212	0.51
15-20	ÇAKILLI KUM	662	165	6.0	8.5	64	1.73	0.974	1.274	155	191	432.12	414.16	0.433	0.146	0.34
15-19	ÇAKILLI KUM	641	181	6.0	7.5	22	1.73	0.943	1.169	174	200	453.37	442.66	0.411	0.203	0.49
15-18	ÇAKILLI KUM	495	160	6.3	8.5	52	1.70	0.935	1.293	150	203	377.06	363.35	0.413	0.108	0.26
IS-17	ÇAKILLI KUM	616	187	6.0	8.5	58	1.72	0.935	1.261	176	197	401.90	384.16	0.417	0.244	0.59
IS-16	ÇAKILLI KUM	690	195	6.0	9.0	49	1.74	0.931	1.315	182	206	466.59	444.87	0.416	0.223	0.54
IS-13	KILLI KUM	868	176	2.5	4 .S	28	1.77	1.054	0.612	199	227	403.23	388.05	0.466	0.217	0.46
IS-12	KILLI KUM	1282	144	2.0	5.5	23	1.86	1.027	0.678	159	232	351.03	321.63	0.478	0.097	0.20
IS-11	KILLI KUM	1283	159	2.0	4.5	27	1.86	1.054	0.582	182	228	367.04	346.03	0.476	0.147	0.31
IS-10	KILLI KUM	1316	160	3.0	8.0	21	1.86	0.939	0.994	160	234	389.19	346.85	0.449	0.098	0.22
IS-09	SİLTLİ KUM	1213	154	3.5	9.5	22	1.84	0.920	1.175	148	233	363.11	313.51	0.454	0.082	0.18
IS-08	KUMLU KIL	1297	137	3.5	6.0	30	1.96	0.954	0.845	143	225	348.65	325.12	0.436	0.079	0.18
IS-07	SİLTLİ KUM	1250	160	3.5	10.0	32	1.85	0.907	1.228	152	223	375.89	321.69	0.451	0.093	0.21
IS-06	SİLTLİ KUM	1208	152	4.5	10.0	30	1.84	0.907	1.293	143	225	357.13	311.72	0.443	0.079	0.18
IS-05	SİLTLİ KUM	1050	144	4.5	10.0	31	1.81	0.924	1.295	135	225	338.76	295.05	0.452	0.070	0.15
IS-02	SİLTLİ KİL	935	134	6.0	10.5	31	1.89	0.894	1.515	121	224	340.33	301.17	0.430	0.055	0.13
IS-03	SİLTLİ KİL	842	168	5.0	18.5	40	1.87	0.680	2.21	138	215	452.86	337.86	0.388	0.078	0.20
IS-01	SİLTLİ KİL	924	133	5.0	15.5	42	1.88	0.760	1.95	113	213	329.41	238.27	0.448	0.051	0.11
IS-14	KILLI KUM	1105	151	4.0	8.0	22	1.82	0.939	1.066	149	233	361.05	328.84	0.439	0.083	0.19
IS-67	KUMLU CAKIL	1561	155	3.0	9.0	17	2.01	0.931	1.098	151	238	384.76	325.18	0.469	0.084	0.18
IS-68	YESIL KIL	1231	188	2.5	S.S	20	1.95	0.958	0.711	205	235	496.26	468.42	0.432	0.213	0.49
	a _{max} = 0.42 6				M_= 7.6			M	ISF=0.96	57			T _o = 0.364			

Altıncı sıvılaşma direnç eğrileri, sırasıyla $a_{max}=0..2-0.3-0.4-0.426$ farklı ivme değerleri kullanılarak kayma gerilme oranı ile efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş kayma dalga hız değerlerine(Şekil 5.7-5.8-5.9-5.10), Tekrarlı Gerilme Oranı ile efektif düşey gerilmeye göre düzeltilmiş kayma dalga hız değerlerine(Şekil 5.11-5.12-5.13-5.14) ve tekrarlı gerilme oranı ile düzeltilmiş standart penetrasyon((N₁)₆₀ değerine göre(Şekil 5.15-5.16-5.17-5.18) çizilir. Çalışılan alanda belirlenen parametreler sıvılaşma direnç eğrisinin üzerinde çıkar ise sıvılaşma olacağı eğrinin altında çıkarsa sıvılaşma olmayacağı önceden tespit edilir.

Şekil 5.7. a_{max}=0.2 göre Kayma Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.8 a_{max}=0.3 göre Kayma Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.9 a_{max} =0.4 göre Kayma Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.10 a_{max}=0.426 göre Kayma Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.11 a_{max}=0.2 göre Tekrarlı Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.12 a_{max}=0.3 göre Tekrarlı Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.13 a_{max}=0.4 göre Tekrarlı Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.14 a_{max}=0.426 göre Tekrarlı Gerilme Oranı ile Düzeltilmiş Kayma Dalga Hızı Arasındaki İlişki

Şekil 5.15 a_{max}=0.2 göre Tekrarlı Gerilme Oranı İle Düzeltilmiş SPT-N Değeri Arasındaki Tekrarlı Direnç İlişkisi

Şekil.5.16 a_{max}=0.3 göre Tekrarlı Gerilme Oranı İle Düzeltilmiş SPT-N Değeri Arasındaki Tekrarlı Direnç İlişkisi

Şekil 5.17 a_{max}=0.4 göre Tekrarlı Gerilme Oranı İle Düzeltilmiş SPT-N Değeri Arasındaki Tekrarlı Direnç İlişkisi

Şekil.5.18 a_{max}=0.426 göre Tekrarlı Gerilme Oranı İle Düzeltilmiş SPT-N Değeri Arasındaki Tekrarlı Direnç İlişkisi

Ayrıca sıvılaşma riskinin belirlenmesi için kullanılan en yaygın yol güvenlik faktörüdür. Güvenlik faktörü 1'den küçük ise sıvılaşma olacağını, 1-1.2 arasında ise sıvılaşma potansiyeli olduğunu ve 1.2'den büyükse sıvılaşma olmayacağı önceden belirlenir. Bununla ilgili olarak sırasıyla a_{max}=0..2-0.3-0.4-0.426 farklı ivme değerleri kullanılarak standart penetrasyon teste bağlı Youd et.al.,(2001) yönteminden (Şekil 5.19-5.20-5.21), kayma dalga hızına bağlı Uyanık,(2002) yönteminden(Şekil 5.22-5.23-5.24) sıvılaşma risk haritaları oluşturulmuştur

Şekil 5.19 Youd,(2001)'e göre a_{max}=0.2 için Standart Penetrasyona Testine Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Şekil 5.20 Youd,(2001)'e göre a_{max}=0.3 için Standart Penetrasyona Testine Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Şekil 5.21 Youd,(2001)'e göre a_{max}=0.4 için Standart Penetrasyona Testine Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Standart penetrasyona bağlı Youd et.al., (2001) yöntemi kullanılarak toplam 50 adet veriden elde edilen sıvılaşma analiz değerlendirme sonucuna göre a_{max} = 0.2g için 4 adet verinin sıvılaşma oluşturamayacağı, 2 adet verinin potansiyel sıvılaşma oluşturabileceği, geriye kalan 44 adet verinin sıvılaşma oluşturabileceği; a_{max} = 0.3g için sadece 2 adet verinin potansiyel sıvılaşma oluşturabileceği, geriye kalan 48 adet verinin sıvılaşma oluşturabileceği; a_{max} = 0.4g ve a_{max} = 0.426g için 50 adet verinin tamamının sıvılaşma oluşturabileceği tahmin edilmektedir.

Standart penetrasyona bağlı analiz sonuçlarından elde edilen sıvılaşma potansiyel haritalarına baktığımızda $a_{max}=0.2$ için bölgenin kuzey ve güney batısında birkaç nokta haricinde her yerin sıvılaşabileceği,. $a_{max}=0.3$ ve $a_{max}=0.4$ için ise bölgenin tamamının sıvılaşacağı düşünülmektedir. Sonuç olarak buradan görülüyorki 7.6 magnetüd ve farklı ivme değerleri kullanılarak Youd et.al., (2001) metodu ile yapılan bu çalışmada bölgenin tamamı sıvılaşma açısından büyük risk taşımaktadır.

Şekil 5.22 Uyanık;(2002)'ye göre a_{max}=0.2 için Kayma Dalga Hızına Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Şekil 5.23 Uyanık;(2002)'ye göre a_{max}=0.3 için Kayma Dalga Hızına Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Şekil 5.24 Uyanık;(2002)'ye göre a_{max}=0.4 için Kayma Dalga Hızına Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Kayma dalga hızına bağlı Uyanık,(2002) yöntemini bu bölge için uyguladığımızda toplam 70 adet veriden elde edilen sıvılaşma analiz değerlendirme sonucuna göre a_{max} = 0.2g için 13 adet verinin sıvılaşma oluşturmayacağı, 9 adet verinin potansiyel sıvılaşma oluşturabileceği, 48 adet verinin ise sıvılaşma oluşturabileceği; a_{max} = 0.3g için 6 adet verinin sıvılaşma oluşturmayacağı, 2 adet verinin potansiyel sıvılaşma oluşturabileceği, 62 adet verinin ise sıvılaşma oluşturabileceği; a_{max} = 0.4g için 5 adet verinin sıvılaşma oluşturmayacağı, 2 adet verinin potansiyel sıvılaşma oluşturabileceği, 63 adet verininde sıvılaşma oluşturabileceği ve a_{max} = 0.426g için ise 4 adet verinin sıvılaşma oluşturmayacağı, kalan 66 adet verinin sıvılaşma oluşturabileceği tahmin edilmektedir.

Bu yöntemin analiz sonuçlarından elde edilen sıvılaşma potansiyel haritalarına baktığımızda $a_{max}=0.2$ için bölgenin kuzeydoğu ve güneybatı kesiminin büyük bir kısmı sıvılaşma riski taşımadığı görülmektedir. $a_{max}=0.3$ için baktığımızda ise sıvılaşma riski taşıyan alan daha da artmaktadır. $a_{max}=0.4$ için ise kuzey doğu ve güney batıda yer alan küçük bir alan haricinde bölgenin tamamı sıvılaşma riski taşıdığı tahmin edilmektedir.

Sıvılaşma analiz yöntemleri uygulandıktan sonra Youd et.al., (2001)'den elde edilen Tekrarlı Gerilme Oranı (CSR) ile Uyanık, (2002)'den elde edilen kayma gerilme oranı (KGO) karşılaştırılmalı olarak Çizelge 5.5 ve 5.6'da irdelenmiştir. Ayrıca Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analiz haritası bu tez çalışmasında aynı magnitüt ve ivme değerleri kullanılarak kıyaslanmıştır(Şekil.5.25-5.26-5.27).

Çizelge 5.5 ve 5.6'da Standart penetrasyona bağlı Youd et.al.,(2001) yönteminden ve Kayma dalga hızına bağlı Uyanık,(2002) yönteminden elde edilen sonuçları karşılaştırdığımızda birbiri ile uyumlu oldukları ortaya çıkmaktadır. Ancak farklı ivme değerleriyle hazırlanan güvenlik faktörüne bağlı sıvılaşma risk haritalarına baktığımızda bazı bölgelerde değişiklikler gözlemlenmektedir. Bunun nedeni Uyanık,(2002) yönteminde incelik içeriği kavramının kullanılmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 5.25 Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun İnegöl Bölgesi Sıvılaşma Risk Haritası

Şekil 5.26 Youd,(2001)'e göre a_{max}=0.426 için Standart Penetrasyona Testine Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Şekil 5.27 Uyanık;(2002)'ye göre a_{max}=0.426 için Kayma Dalga Hızına Bağlı Sıvılaşma Potansiyel Haritası

Sizelge 5.5 Çalışma alanının a _{max} =0.2-03-04g ivme değerleriyle Youd et.al, (2001) ve Uyanık, (2002) metodlarına göre karşılaştırılması Youd et al., (2001) Metodu Uyanık. (2002) Metodu															
				Youd et	al., (2001	) Metodu					Uyanık	к, (2002) М	letodu		
			ama	x=0.2	ama	x=0.3	ama	x=0.4		amax=0	.2	amax=0	1.3	amax=0.4	
NOKTA NO	ZEMİN TİPİ	CRR	CSR	GF	CSR	GF	CSR	GF	SDO	KGO	GF	кдо	GF	KGO	GF
IS-49 SK-38	KUMLU KİL	0.107	0.176	0.61	0.264	0.41	0.352	0.30	0.144	0.207	0.69	0.311	0.46	0.415	0.350
IS-47 SK-40	KUMLU KIL	0.088	0.181	0.48	0.271	0.32	0.362	0.24	0.149	0.207	0.72	0.310	0.48	0.414	0.36
IS-46 SK-51	KUMLU KİL	0.235	0.179	1.32	0.268	0.88	0.357	0.66	0.102	0.211	0.48	0.316	0.32	0.421	0.24
IS-44 SK-50	KUMLU KİL	0.117	0.187	0.63	0.281	0.42	0.374	0.31	0.130	0.211	0.61	0.317	0.41	0.423	0.31
IS-43 SK-43	SİLTLİ KİL	0.120	0.188	0.64	0.281	0.43	0.375	0.32	0.120	0.222	0.54	0.333	0.36	0.444	0.27
IS-42 SK-43	SİLTLİ KİL	0.120	0.188	0.64	0.281	0.43	0.375	0.32	0.143	0.217	0.66	0.325	0.44	0.434	0.33
IS-40 SK-44	SİLTLİ KİL	0.114	0.200	0.57	0.300	0.38	0.400	0.28	0.309	0.211	1.46	0.317	0.97	0.422	0.73
IS-98 SK-35	YESIL KİL	0.118	0.193	0.61	0.289	0.41	0.386	0.31	0.082	0.223	0.37	0.335	0.25	0.446	0.18
	M _e = 7.6				MSF=0.96	i6				MSF=0.967	1		T _o = 0.364	4	
= En Büyük Yatay Yer İvme		mesi													
M _w = Mome	nt Magnitüd			CSR =Dev	' rir Gerime (	Dranı				KGO = Kay	ı yma Geriln	ne Oranı			
Γ ₀ = Derpern	- in Hakim Periyo	գո		CRR = De	vir Direnç	Oranı				SDO = Siv	ılaşma Din	enç Oranı			
MSF = Mag	- nitüd Skala Faktö	irü	G.F = Güve			irü				G.F = Güve	nlik Faktö	rü			

Çizelge 5.4	5 Devam															]
-				Youd et	al., (2001	) Metodu					Uyanık	., (2002) N	letodu			
			ama	x=0.2	ama	x=0.3	ama	x=0.4		amax=0	.2	amax=0	).3	amax=	0.4	
NOKTA	ZEMİN	CDD	CSD	CE	CGD	CE	CGD	CE	500	VCO	CE	VCO	CE	VCO	CE	
NO	TİPİ	CAR	Cor	Gr	Con	Gr	Con	Gr	300	100	Gr	NG0	Gr	KGO	Gr	ŀ
IS-65 SK-52	KUMLU KİL	0.157	0.190	0.83	0.285	0.55	0.380	0.41	0.128	0.212	0.60	0.318	0.40	0.424	0.30	
IS-62 SK-49	KUMLU KİL	0.149	0.183	0.81	0.275	0.54	0.367	0.41	0.274	0.206	1.33	0.309	0.89	0.412	0.67	
IS-59 SK-45	KUMLU KİL	0.130	0.168	0.77	0.252	0.52	0.335	0.39	0.200	0.204	0.98	0.307	0.65	0.409	0.49	
IS-104 SK-24	SİLTLİ KİL	0.305	0.185	1.65	0.277	1.10	0.369	0.83	0.114	0.208	0.55	0.313	0.36	0.417	0.27	
IS-29 SK-63	SİLTLİ KUM	0.099	0.145	0.69	0.217	0.46	0.289	0.34	0.110	0.194	0.57	0.291	0.38	0.388	0.28	
IS-32 SK-64	SİLTLİ KUM	0.127	0.152	0.84	0.228	0.56	0.304	0.42	0.100	0.188	0.53	0.282	0.35	0.376	0.27	
IS-106 SK-19	KUMLU KIL	0.093	0.156	0.60	0.235	0.40	0.313	0.30	0.245	0.200	1.22	0.301	0.82	0.401	0.61	
IS-23 SK-66	ÇAKILLI KUM	0.123	0.174	0.71	0.261	0.47	0.347	0.35	0.097	0.234	0.41	0.352	0.28	0.469	0.21	
IS-21 SK-67	ÇAKILLI KUM	0.128	0.137	0.93	0.205	0.62	0.274	0.47	0.207	0.196	1.06	0.294	0.70	0.392	0.53	
IS-13 SK-07	KILLI KUM	0.102	0.158	0.65	0.236	0.43	0.315	0.32	0.217	0.201	1.08	0.330	0.72	0.403	0.54	
IS-12 SK-08	KILLI KUM	0.311	0.179	1.73	0.269	1.15	0.359	0.87	0.097	0.211	0.46	0.339	0.31	0.421	0.23	
IS-10 SK-09	KILLI KUM	0.194	0.173	1.12	0.259	0.75	0.345	0.56	0.098	0.213	0.46	0.319	0.31	0.425	0.23	
	M _w = 7.6				MSF=0.96	56				MSF=0.96	7		T _o = 0.364	4		1

Cizelge 5.4	5 Devam																	
<u>, 6</u>				Youd et	al., (2001	) Metodu			Uyanık, (2002) Metodu									
			ama	x=0.2	ama	x=0.3	ama	x=0.4		amax=0	.2	amax=0	).3	amax=l	D.4			
NOKTA	ZEMİN	CDD	CCD	ĊE	CED	CE	CED	CE	670.0	VCO	CE	VCO	CE	VCO	CE			
NO	TİPİ	URK	Car	Gr	Car	Gr	Car	Gr	500	KGO	Gr	NG0	Gr	NGO	Gr			
IS-09 SK-10	SILTLI KUM	0.171	0.169	1.02	0.253	0.68	0.337	0.51	0.082	0.216	0.38	0.324	0.25	0.432	0.19			
IS-06 SK-11	SİLTLİ KUM	0.144	0.157	0.92	0.236	0.61	0.314	0.46	0.079	0.210	0.37	0.315	0.25	0.420	0.19			
IS-05 SK-11	SİLTLİ KUM	0.144	0.157	0.92	0.236	0.61	0.314	0.46	0.070	0.215	0.33	0.322	0.22	0.429	0.16			
IS-01 SK-77	SİLTLİ KİL	0.104	0.158	0.66	0.236	0.44	0.315	0.33	0.051	0.210	0.24	0.315	0.16	0.420	0.12			
IS-14 SK-06	KİLLI KUM,	0.105	0.158	0.67	0.236	0.44	0.315	0.33	0.083	0.208	0.40	0.312	0.26	0.416	0.20			
IS-67 SK-82	KUMLU CAKIL	0.259	0.184	1.41	0.277	0.94	0.369	0.70	0.084	0.220	0.38	0.331	0.25	0.441	0.19			
	M _{.e} = 7.6				MSF=0.96	i6			MSF=0.967 T ₀ = 0.364									

Çizelge 5	5.6 Çalışma al:	анінін	a _{max} =0	.426g	ivme	değeri	iyle Yo	ud et.	al, (20	01)v	e Uyaı	uk, (2	002) n	.etodl	arına g	öre kaı	şılaştı	urilmas	1			Í		
							Youd	et al.,	(2001	) Met	todu				Uyami	k, (2002	2) Meta	odu						
NOKTA	ZEMİN	Zw	Zad	FCI	Ysa	ra	σ _v	N ₃₀	Cn	Nı	(N1)60	CSR	CRR	GF	Vp	Vs	Vsa	ra	σ _{vs}	кgo	SDO	GF		
NO	TIPI	(m)	(m)				συ								(m/s)	(m/s)	(m)		σικ					
IS-49 SK-38	KUMLU KİL	3.0	8.0	30	1.93	0.926	1.46	13	1.00	13	10	0.375	0.107	0.29	1146	179	179	0.939	1.10	0.442	0.144	0.33		
IS-47 SK-40	KUMLU KIL	2.5	6.5	36	1.96	0.945	1.47	9	1.09	10	7	0.386	0.088	0.23	1324	168	177	0.950	1.09	0.440	0.149	0.34		
IS-46 SK-51	KUMLU KİL	2.5	6.5	38	1.92	0.95	1.45	27	1.09	29	22	0.38	0.235	0.62	1116	147	155	0.95	1.11	0.449	0.106	0.24		
IS-44 SK-50	KUMLU KİL	2.5	7.5	60	2.00	0.933	1.54	14	1.04	15	11	0.399	0.117	0.29	1478	150	153	0.943	1.12	0.450	0.130	0.29		
IS-43 SK-43	SİLTLİ KİL	2.5	10.0	60	1.92	0.900	1.60	16	0.94	15	11	0.400	0.120	0.30	1122	155	150	0.907	1.22	0.473	0.120	0.25		
IS-42 SK-43	SİLTLİ KİL	2.5	10.0	60	1.92	0.900	1.60	16	0.94	15	11	0.400	0.120	0.30	1469	163	157	0.907	1.20	0.462	0.143	0.31		
IS-40 SK-44	SİLTLİ KİL	2.5	12.0	55	2.05	0.872	1.76	16	0.88	14	11	0.426	0.114	0.27	1750	197	184	0.854	1.24	0.450	0.309	0.69		
	a _{max} = 0.426					M_= 7.	6				MSF=	0.966			MSF=0.967 T _o = 0.364									
$Z_w = Yera$	ltı Su Seviye Der	inliği								M., :	= Mom	ent Mag	mitüd		$V_p = Bc$	oyuna Da	lga Hız	L						
$Z_{ad} = Araş$	tırma Derinliği									T ₀ =	Derper	nin Hak	im Perij	yodu	V, = Ka	iyma Dal	ga Hızı							
FCI = İnc	e Tane Oranı									MSF	= Ma	gnitüd SI	kala Fal	törü	V _{ad} = Ef	ektif Dü;	şey Geri	ilmeye g	jöre Dü	zeltilmi	iş Kayn	ia Dalg		
$\gamma_{so} = Yer$	raltı Su Seviyesin	in Altır	ıdaki Bir	rim Hac	im Ağ	ırlık				a	En Bü	ıyük Yat	ay Yer	İvmes:	$\mathbf{r}_{d} = 0$	Gerilme A	Izaltma	Faktörü	i					
r _d = Gerilme Azaltma Faktörü CSR =:								=Devir	Gerime	Oranı		σ,, / σ΄,	, = Geril	me Ora	nı									
σ , /σ΄, = Ge	τ_/σ΄, = Gerilme Oranı									CRR	= Devi	r Direnç	Oranı		KGO =	Kayma (	Gerilme	Oranı						
N ₃₀ = 30cm	30= 30cm'deki Darbe Sayısı									G.F =	Güver	ılik Fakt	örü		SDO =	Sıvılaşm	a Diren	ç Oranı						
$C_N = Efek$	tif Düşey Gerilm	eye gör	e Düzelt	me Kat	sayısı										G.F = 0	ävenlik l	Faktörü							
N ₁ = Efekti	if Düşey Gerilme	ye göre	e Düzelti	lmiş SP	ΤND	eğeri																		
$(N_1)_{60} = Ef_1$	ektif Düşey Geril	lme ve S	%60 Ene	erji Sevi	yesine	göre Di	izeltilm	uș SPT	N Değ	eri														

Çizelge :	5.6 Devam																						Γ
							Youd	et al.,	(2001	) Mei	todu				Uyanıl	k, (2002	2) Meta	odu					
NOKTA	ZEMİN	Zw	Zad	FCI	~		σν	Nee	C	N.	ሙኑን።	CSP	CDD	CF	Vp	Vs	Vsa		σιι	KCO	500	CF	
NO	TİPİ	(m)	(m)	rei	7sa.	-4	σγ	130	∽n	ш	U ¹¹ 1,60	CSR	CAR	Gr	(m/s)	(m/s)	(m)	-4	σw	KGO	300	Gr	
IS-98 SK-35	YESIL KİL	2.5	9.0	38	2.00	0.913	1.62	15	0.98	15	11	0.411	0.118	0.29	1484	143	217	0.931	1.2	0.475	0.082	0.17	
IS-65 SK-52	KUMLU KİL	2.0	6.5	54	1.90	0.945	1.54	18	1.13	20	15	0.404	0.157	0.39	1020	146	157	0.950	1.12	0.452	0.128	0.28	
IS-62 SK-49	KUMLU KİL	2.0	5.0	64	1.99	0.962	1.47	16	1.20	19	14	0.391	0.149	0.38	1445	155	174	0.962	1.07	0.439	0.274	0.63	
IS-59 SK-45	KUMLU KİL	3.0	6.0	58	1.96	0.951	1.36	15	1.10	16	12	0.357	0.130	0.36	1283	162	171	0.954	1.07	0.435	0.200	0.46	
IS-104 SK-24	SİLTLİ KİL	2.0	5.5	15	1.96	0.957	1.48	30	1.16	35	26	0.393	0.305	0.77	1321	158	173	0.958	1.09	0.444	0.114	0.26	
IS-29 SK-63	SİLTLİ KUM	6.0	9.5	12	1.92	0.906	1.23	14	0.84	12	9	0.308	0.099	0.32	1577	188	172	0.920	1.05	0.411	0.111	0.27	
IS-32 SK-64	SİLTLİ KUM	5.5	14.0	45	1.83	0.843	1.39	22	0.73	16	12	0.324	0.127	0.39	1138	169	210	0.840	1.11	0.396	0.100	0.25	
IS-106 SK-19	KUMLU KIL	4.0	7.5	52	1.87	0.933	1.29	11	0.98	11	8	0.333	0.093	0.28	833	184	182	0.943	1.06	0.427	0.245	0.57	
IS-23 SK-66	ÇAKILLI KUM	3.5	12.5	49	1.91	0.864	1.55	19	0.81	15	12	0.370	0.123	0.33	1572	162	146	0.907	1.27	0.490	0.098	0.20	_
IS-21 SK-67	ÇAKILLI KUM	6.0	8.5	60	1.73	0.920	1.14	18	0.90	16	12	0.292	0.128	0.44	633	181	171	0.935	1.04	0.415	0.212	0.51	_
IS-13 SK-07	KILLI KUM	2.5	4.5	28	1.77	0.968	1.25	10	1.21	12	9	0.336	0.102	0.30	868	176	199	1.054	1.04	0.466	0.217	0.46	
IS-12 SK-08	KILLI KUM	2.0	5.5	23	1.86	0.957	1.44	30	1.17	35	26	0.382	0.311	0.81	1282	144	159	1.027	1.09	0.478	0.097	0.20	
	a _{max} = 0.426					M_= 7.	.6				MSF=	0.966			M	[SF=0.96	57	T	o = 0.3	64			Γ

Çizelge :	5.6 Devam																					
							Youd	et al.,	(2001	) Mei	todu				Uyanıl	k, (2002	2) Meto	odu				
NOKTA	ZEMİN	Zw	Zad				σν								Vp	Vs	Vsa		σιι			
NO	TİPİ	(m)	(m)	FCI	7sa	ra	, σν	N30	Cn	N	(N1)60	CSR	CRR	GF	(m/s)	(m/s)	(m)	ra	, Ծւտ	KGO	SDO	GF
IS-10 SK-09	KILLI KUM	3.0	8.0	21	1.86	0.926	1.43	25	1.00	25	19	0.368	0.194	0.53	1316	160	160	0.939	1.12	0.449	0.098	0.22
IS-09 SK-10	SILTLI KUM	3.5	9.5	22	1.84	0.906	1.43	24	0.93	22	17	0.359	0.171	0.48	1213	154	148	0.920	1.16	0.454	0.082	0.18
IS-06 SK-11	SİLTLİ KUM	4.5	10.0	30	1.81	0.900	1.34	21	0.88	19	14	0.335	0.144	0.43	1208	152	143	0.907	1.15	0.443	0.079	0.18
IS-05 SK-11	SİLTLİ KUM	4.5	10.0	30	1.81	0.900	1.34	21	0.88	19	14	0.335	0.144	0.43	1050	144	135	0.924	1.15	0.452	0.070	0.15
IS-01 SK-77	SİLTLİ KİL	5.0	15.5	42	1.88	0.821	1.48	18	0.70	13	9	0.336	0.104	0.31	924	133	113	0.760	1.38	0.448	0.051	0.11
IS-14 SK-06	KİLLI KUM,	4.0	8.0	22	1.82	0.926	1.31	13	0.97	13	9	0.336	0.105	0.31	1105	151	149	0.943	1.10	0.439	0.083	0.19
IS-67 SK-82	KUMLU CAKIL	3.0	9.0	17	2.01	0.913	1.55	33	0.96	32	24	0.393	0.259	0.66	1561	155	151	0.931	1.18	0.469	0.084	0.18
	a _{max} = 0.426			M _o = 7.6 MSF=0.966							-	-	M	SF=0.96	57	T	, = 0.3	64	-			

5.3. Sonuçlar

Bu tez kapsamında İnegöl belediyesinde yaptırılan imar planına esas jeoteknik etüt raporu içerisinde yer alan toplam 70 adet Sismik Kırılma, 35 adet Düşey Elektrik Sondaj ve 50 adet de Jeoteknik amaçlı Mekanik Sondaj verisi kullanılmıştır. Bu çalışmalardan elde edilen veriler yeniden değerlendirilmiş ve bu verilerin yorumlanmasıyla jeoteknik kesitler oluşturulmuştur. Daha sonra bu kesitlerden yeraltı su tablasının altındaki tabakaların Vs_c ve SPT (N₁)₆₀ değerlerine bağlı sıvılaşma analizleri, farklı ivme değerleriyle kayma dalga hızına bağlı Uyanık, (2002) ve standart penetrasyon testine bağlı Youd v.d, (2001) yöntemleri kullanılarak karşılaştırmalı olarak yapılmıştır. Ayrıca Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analizi bu tez çalışmasında aynı magnitüt ve ivme değerleri kullanılarak kıyaslanmıştır.

Standart penetrasyona bağlı Youd et.al., (2001) yönteminden ve Kayma dalga hızına bağlı Uyanık, (2002) yönteminden elde edilen sonuçları karşılaştırdığımızda birbiri ile uyumlu oldukları ortaya çıkmaktadır. Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun daha önce bölgede yapmış olduğu standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analiz haritası kıyaslandığında da aynı durum söz konusudur. Yani Sönmez ve Gökçeoglu (2005)'nun sıvılaşma açısından riskli bulduğu alanlar Standart penetrasyona bağlı Youd et.al., (2001) ve Kayma dalga hızına bağlı Uyanık, (2002) yöntemleri uygulandığında da benzer sonuçlar vermektedir. Ancak Kayma dalga hızına bağlı sıvılaşma analizi hem ekonomik oluşu ve hemde standart penetrasyona bağlı sıvılaşma analizlerinde olduğu gibi nokta bazlı olmayıp geniş bir alanı incelemesi açısından avantaj sağlamaktadır.

Yapılan tüm bu çalışmalardan elde edilen haritalardan da görülmüştür ki İnegöl Bölgesi sıvılaşma açısından büyük risk taşımaktadır.

Her iki araştırmacının yöntemi farklı ivme değerleri kullanılarak İnegöl bölgesi için uygulandığında ivme değerleri arttıkça sıvılaşma riskinin de artığı görülmektedir. Buda gösteriyorki bir deprem olması halinde depremin ivmesi ne kadar büyük olursa sıvılaşma açısından zeminlerde yenilmeler daha fazla olacaktır.

6.KAYNAKLAR

- Andrus, R.D., ve Stokoe, K.H., II., 1997. Liquefaction Resistance Based on Shear Wave Velocity. NCEER Workshop on Evaluation of Liquefaction Resistance Of Soils, Technical Report NCEER-97-0022, T.L.Youd and I.M. Idriss, (Eds.), Held 1996, 89-128.Salt Lake City, UT, Buffalo,
- Andrus, R.D., ve Stokoe, K.H., 2000. Liquefaction Resistance of Soils from Shear-Wave Velocity, Journal of Geotechnical and Geoenvironmental Engineering, ASCE, Vol.126, No.11, 1015-1025.
- Ambraseys, N., 1988. Engineering Seismology, Earthquake Engineering and Structural dynamics, 17, 1-105.
- Babuçcu, F., 2002. Zeminlerde sıvılaşma potansiyelinin Ve Sıvılaşma Sonucu Oturmanın SPT ve CPT Verilerine Dayalı Analiz Yöntemleri Üzerine Bilgisayar Yazılımı. G.Ü. Fen bilimleri Enstitüsü, Y.Lisans Tezi (yayınlanmamış),141s, Ankara
- Crespellani, T., Vannuchi, G. And Zeng, X.,1991."Seismic hazard analysis."Seismic hazard and site Effects in the Florence Area, XECSMFE, pp.11-31.
- Dobry, R., Stokoe, K.H., II, Ladd, R.S., ve Youd, T.L., 1981. Liquefaction Susceptibility from S-Wave Velocity. Proceedings, In Situ Tests to Evaluate Liquefaction Susceptibility, ASCE National Convertion, held.1981, St. Louis,
- Emrem, C., Durgunoğlu, H. T., 2000. "Türkiye CPT Veri Tabanı ve Mevcut Ampirik Bağıntılar ile Karşılaştırma", Zemin Mekaniği ve Temel Mühendisliği Sekizinci Ulusal Kongresi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul
- Esteva, L., ve Rosenblueth, E., 1963. Espectros de Temblores a Distancias Moderodas Grandes, Proceedings, Chilean Conference on Seismology and Earthquake Engineering, Vol. 1.
- Idriss, I.M., 1995, Seed Memorial Lectures, University of California at Berkeley, USA.
- Imai, T., ve Yoshimura, M. 1975. The Relation of Mechanical Properties of Soils to P and S Wave Velocities for Soil Ground in Japan. Oyo Corporation
- Ishihara, K., 1984. Post-earthquake failure of a tailings dam due tu liqueaction of the pond deposit. Proc. International Conference on Case Histories in Geotechnical Engineering. Üniversity of Missouri. Vol.3. pp 1129-1143. St. Louis

- Ishihara, K., 1985: Stability of natural deposits during earthquakes. Proc. 11th International Conference on Soil Mechanics and Foundation Engineering., Vol. 2. pp. 321-376. San Francisco
- Kayabali, K., 1996. Soil Liquefaction Evaluation Using Shear Wave Velocity, Engineering Geology, Vol.44, No.4, 121-127. New York,
- Kayen, R. E., Mitchell, J.K., Seed, R.B., Lodge, A., Nishio, S., ve Countinho, R., 1992. Evaluation of SPT-CPT and Shear Wave-Based Methods for Liquefaction Potential Assessment Using Loma Prieta Data . Proceedings, Fourth Japan-US. Workshop on Earthquake Resistant Design of Lifeline Facilities and Countermeasures for Soil Liquefaction. Technical Report NCEER-92-0019, M. Hamada and T.D. O'Rourke, (Eds.), Honolulu, NY, Vol.1 177-204. Hawaii, Buffalo,
- Kramer S.L., 1996, Geotechnical Earthquake Engineering, Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ, USA, 07458
- Kovacs, W.D. and Salomone L.A., 1982. "SPT Hammer Energy Measurements. Jour.Of Geot. Engrg., 108(GT4), p. 599-620.
- Liao, S.S.C., ve Whitman, R.V., 1986. Overburden Correction Factors for SPT in Sands, Journal of Geotechnical Engineering, ASCE Vol.112, 373-337.
- Lodge, A.L., 1994. Shear Wave Velocity Measurements for Subsurface Characterization. Ph.D. Dissertation, University of California at Berkeley.
- Marcuson, W.F., and Bieganousky, W.A., 1977. Laboratory standard penetration tests on fine sands. Journal of the Geotechnical Enging. Division, 103(GT6): 565-588.
- Robertson, P.K., Woeller, D.J., ve Finn, W.D.L., 1992. Seismic Cone Penetration Test for Evaluating Liquefaction Potential Under Cyclic Loading, Can. Geotch. J., 29, 686-695.Ottawa,.
- Robertson, P.K., ve Wride, C.E., 1997. Cyclic Liquefaction and Evaluation Based on the SPT and CPT, NCEER Workshop on Evaluation of Liquefaction Resistance of Soils. Technical Report NCEER-97-0022, Youd, T.L., ve Idriss, I.M., (Eds.), Buffalo, NY, 41-87.
- Roesler, S.K., 1979. Anisotropic Shear Modulus due to Stress Anisotropy, J. Geotech. Engrg. Div., ASCE, 105(7), 871-880.
- Sanglerat, G., 1982. The Penetrometer and Soil Exploration, Elsevier, 388 Amsterdam
- Schmertmann J.H., 1970. Staticconeto compute settlement over sand Jnl Soil Mech. Fdns Div., ASCE, 96, 5M3, May, pp 1011-1043.

- Schmertmann, J.H., ve Palacias, A., 1979. Energy Dynamics of SPT. Journal of the Geotechnical Engineering Div., Vol.105, 909-926.
- Seed, H.B., and Lee, K.L., 1966. Liquefaction of Saturated Sands During Cyclic Loading. Journal of ASCE, 92, SM6, 105-134.
- Seed, H.B., Idriss, I.M., ve Kiefer, F.W., 1969. Characteristics of Rock Motion During Earthquakes. Journal of the Soil Mechanics ve Foundations Division, ASCE, 9 (SMS).
- Seed, H.B., ve Idris, I.M., 1971. Simplified Procedure for Evaluating Soil Liquefaction Potential. Journal of the Soil Mechanics and Foundations Division, ASCE, Vol. 97, SM9, 1249-1273.
- Seed, H.B., 1979. Soil Liquefaction and Cyclic Mobility Evaluation for Level Ground During Earhtquakes. Journal of the Geotechnical Engineering Division, ASCE, Vol. 105, GT2, 201-255.
- Seed, H.B., ve Idriss, I.M., 1982. Ground Motions and Soil Liquefaction During Earthquakes. Earthquake Engineering Resarch Institute, Berkeley, California.
- Seed, H.B., Idris, I.M., ve Arango, I., 1983. Evaluation of Liquefaction Potential Using Field Performance Data. Journal of Geotechnical Engineering, ASCE, Vol. 109, No. 3, 458-482.
- Seed, H.B., Tokimatsu, K., Harder, L.F., ve Chung, R.M. 1985. Influence of SPT Procedures in Soil Liquefaction Resistance Evaluations. Journal of Geotechnical Engineering, ASCE, Vol.111, No.12, 1425-1445
- Skempton, A.W., 1986. Standart Penetration Test procedures and Effects in Sand of Overburden Pressure, Relative Density, Particle size, Ageing and Overconsolidation. Geotechnique, 36(3), 425-447.
- Sonmez H,Gokceoglu G, 2005. A liquefaction severity index suggested for engineering practice.Environ Geology 48:81-91
- Stokoe, K.H., II, Lee, S.H.H., ve Knox, D.P., 1985. Shear Moduli Measurements Under True Triaxial Stresses. Proceedings, Advances in the Art of Testing Soil Under Cyclic Conditions, ASCE, 166-185.
- Sykora, D. W., 1987b. Cretation of a Data Base of Seismic Shear Wave Velocities for Correlation Analysis. Geotechnical Laboratory Miscellaneous Paper GL-87-26, U.S. Army Engineer Waterways Experiment Station, Vicksburg, MS.
- Terzaghi, K., ve Peck, R.B., 1948. Soil Mechanics in Engineering Practice, John Wiley and Sons, 566.New York .

- Terzaghi, K., and Peck, R.B., 1967. Soil Mechanics in Engineering Practice, 2nd Edition, Wiley, New York.
- Tezcan, S; Özdemir, Z., 2004. Liquefaction Risk Analyses and Mapping Techniques. Yüksek Öğrenim Eğitim ve Araştırma Vakfı ,242s, İstanbul
- Tokimatsu, K. 1988. Penetration Test for Dynamic Problems. Penetration Testing 1988, ISOPT-1, De Ruiter, (Ed.), 117-136, Balkema, Rotterdam.
- Tokimatsu, K., ve Uchida, A., 1990. Correlation Between Liquefaction Resistance and Shear Wave Velocity. Soils and Foundations, Japanese Society of Soil Mechanics and Foundation Engineering, Vol. 30, No. 2, 33-42.
- Tutuz T, Sanver E, Adil F, (2000) İnegöl Belediyesi İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik Etüt Raporu, 61p
- Türker, E., 1996. Zemin Sıvılaşması Analizlerinin Sismik Hızlar Yardımıyla Yapılması. Geosound, No.28, ISSN 1019-1003, 203-214.(Nisan 1994 yılında yayına verilmiş)
- Uyanık, O., 2002. Kayma Dalga Hızına Bağlı Potansiyel Sıvılaşma Analiz Yöntemi D.E.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi(yayınlanmamış), 176s, İZMİR
- Wang, W., 1979."Some findings in soil liquefaction."Water Conservancy and Hydroelectric Power Scientific Research Institute, Beijing, China
- Youd, T.L., Idriss, I.M., Andrus, R.D., Arango, I., Castro, G., Christian, J.T., Dobry, R., Finn, W.D.L., Harder, L.F.Jr., Hynes, M.E., Ishihara, K., Koester, J.P., Liao, S.S.C., Marcuson, W. F.III, Martin, G.R., Mitchell, J.K., Moriwaki, Y., Power, M.S., Robertson, P.K., Seed, R.B., ve Stokoe, K.H. II.., 1997. Summary Report, NCEER Workshop on Evaluation of Liquefaction Resistance of Soils, Technical Report NCEER-97-0022, T.L. Youd and I.M. Idriss, (Eds.), Buffalo, NY, 1-40.
- Youd, T.L., Idriss, I.M., Andrus, R.D., Arango, I., Castro, G., Christian, J. T., Dobry, R., Finn, W.D.L., Harder Jr, L.F., Hynes, M.E., Ishihara, K., Koester, J.P., Liao, S.S.C., Marcusan III, W.F., Martin, G.R., Mitchell, J.k., Moriwaki, Y., Power, M.S., Robertson, P.K., Seed, R.B., ve Stokoe II, K.H., 2001. Liquefaction Resistance of Soils: Summary Report from the 1996 NCEER and 1998 NCEER/NSF Workshops on Evaluation of Liquefaction Resistance of Soils. Journal of Geotechnical and Geoenvironmental Engineerring, ASCE, Vol.127, No.10.
- Zolkov, E., ve Weismaan, G., 1965. Engineering Properties of Dune and Beach Sands and the Influence of Stress History. Proceedings Sixth International Conference on Soil Mechanics and Foundation Engineering, Monrtreal, Vol.1, 134-138.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Onur UYAR

Doğum Yeri : Ankara

Doğum Yılı : 15/04/1981

Medeni Hali : Bekar

Eğitim ve Akademik Durumu:

Lise 1995 – 1998 Anıttepe Lisesi

Lisans 1999 – 2003 Süleyman Demirel Üniversitesi

Yabancı Dil : İngilizce

İş Deneyimi:

1999–2003 S.D.Ü Deprem ve Jeoteknik Araştırma Uygulama Merkezi (Part Time)

2003–2005 S.D.Ü.Jeoloji-Jeofizik Yazılım Grubu Laboratuarı (Part Time)

EKLER

EK-1

(Lokasyon Haritası)

EK-2

(Jeoteknik Kesitler)